

V Bruseli 3. 9. 2018
COM(2018) 553 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**29. výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie a boji proti
podvodom (2017)**

{SWD(2018) 381 final} - {SWD(2018) 382 final} - {SWD(2018) 383 final} -
{SWD(2018) 384 final} - {SWD(2018) 385 final} - {SWD(2018) 386 final}

OBSAH

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

29. výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie a boji proti podvodom (2017)

ZHRNUTIE.....	5
1. ÚVOD	7
2. HARMONIZÁCIA A POSILNENIE BOJA PROTI PODVODOM V CELEJ EÚ: PRIEREZOVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY... 7	
2.1. Nové právne prostredie: legislatívne akty prijaté inštitúciami EÚ.....	7
2.1.1. Smernica o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva	7
2.1.2. Nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry	8
2.2. Formovanie budúcnosti: legislatívne a politické iniciatívy európskych inštitúcií.....	9
2.2.1. Hodnotenie nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013.....	9
2.2.2. Boj proti korupcii v EÚ.....	10
2.2.3. Návrh na revíziu nariadenia o rozpočtových pravidlách a určitých rozpočtových pravidiel platných v jednotlivých odvetviach (súhrnné nariadenie)	10
2.2.4. Medzinárodná spolupráca	11
2.2.5. Stratégia Komisie pre boj proti podvodom	11
2.2.6. Vykonávanie programu Hercule	11
2.3. Judikatúra SDEÚ.....	11
2.3.1. Premlčacie lehoty: veci Alytaus a Glencore.....	12
2.3.2. DPH: vec M.A.S.....	12
2.4. Opatrenia prijaté členskými štátmi.....	12
2.4.1. Zhrnutie.....	12
2.4.1.1. Národné stratégie pre boj proti podvodom	13
2.4.1.2. Verejné obstarávanie a korupcia.....	13
2.4.1.3. Ďalšie opatrenia	13
2.4.2. Plnenie odporúčaní z roku 2016.....	13
2.5. Zhrnutie štatistík o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	14
2.5.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi	15
2.5.2. Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi.....	16
2.5.3. Vyšetrovania vedené úradom OLAF.....	17
3. POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – PRÍJMY.. 18	
3.1. Opatrenia inštitúcií EÚ na boj proti podvodom – príjmy.....	18
3.1.1. Vzájomná administratívna pomoc	18
3.1.1.1. Vykonávanie článku 43b nariadenia (ES) č. 515/97	18
3.1.1.2. Informačný systém pre boj proti podvodom (AFIS).....	18
3.1.1.3. Spoločné colné operácie	19
3.1.2. Ustanovenia týkajúce sa vzájomnej pomoci a boja proti podvodom v medzinárodných dohodách	20
3.1.3. Boj proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami	20
3.1.4. Boj proti podvodom v oblasti DPH.....	20
3.2. Opatrenia členských štátov na boj proti podvodom – príjmy	21

3.3.	Štatistika odhalených nezrovnalostí a podvodov – príjmy	21
3.3.1.	Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi	21
3.3.2.	Odhalené a nahlásené nezrovnalosti, ktoré nesúvisia s podvodmi	22
4.	SEKTOROVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – VÝDAVKY	22
4.1.	Sektorové politiky a opatrenia členských štátov na boj proti podvodom a opatrenia týkajúce sa niekoľkých výdavkových sektorov	22
4.2.	Poľnohospodárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky	22
4.2.1.	Poľnohospodárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom	22
4.2.2.	Poľnohospodárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	22
4.2.2.1.	Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi	23
4.2.2.2.	Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi	24
4.3.	Politika súdržnosti a rybárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky	25
4.3.1.	Politika súdržnosti a rybárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom	25
4.3.2.	Politika súdržnosti a rybárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	26
4.3.2.1.	Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi	26
4.3.2.2.	Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi	27
4.4.	Nepriame riadenie (predvstupová politika) – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky	27
4.4.1.	Nepriame riadenie (predvstupová politika) – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	27
4.5.	Priame hospodárenie – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky	27
4.5.1.	Priame riadenie – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	27
4.5.1.1.	Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi	27
4.5.1.2.	Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi	28
5.	VYMÁHANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A INÉ PREVENTÍVNE A NÁPRAVNÉ OPATRENIA	28
6.	SPOLUPRÁCA S ČLENSKÝMI ŠTÁTMI	28
7.	SYSTÉM VČASNÉHO ODHAĽOVANIA RIZIKA A VYLÚČENIA	28
8.	ČINNOSTI V NADVÄZNOSTI NA UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU O VÝROČNEJ SPRÁVE ZA ROK 2016	29
9.	ZÁVERY A ODPORÚČANIA	29
9.1.	Príjmy	30
9.2.	Výdavky	30
9.3.	Spolupráca na všetkých úrovniach	31

PRÍLOHA 1 – NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU 2017.....	32
---	-----------

PRÍLOHA 2 – NEZROVNALOSTI NEOZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU 2017	33
--	-----------

PRÍLOHA 3 – ZOZNAM SPRIEVODNÝCH PRACOVNÝCH DOKUMENTOV ÚTVAROV KOMISIE	34
--	-----------

Zoznam obrázkov

OBR. 1:	NAJVÝZNAMNEJŠIE ÚSPECHY V LEGISLATÍVNEJ OBLASTI – 2017	8
OBR. 2:	JURISDIKCIA SDEÚ TÝKAJÚCA SA ZÁLEŽITOSTÍ SÚVISIACICH S OCHRANOU FINANČNÝCH ZÁUJMOV (2017)	12
OBR. 3:	NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU 2017	15
OBR. 4:	NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI A SÚVISIACE SUMY, 2013 – 2017	16
OBR. 5:	NEZROVNALOSTI, KTORÉ NEBOLI OZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU 2017	17
OBR. 6:	PREBIEHAJÚCE VYŠETROVANIA NA KONCI ROKA 2017, PODĽA SEKTOROV	17
OBR. 7:	NAJVÝZNAMNEJŠIE POLITICKÉ ÚSPECHY V OBLASTIACH PRÍJMOV	18
OBR. 8:	SPOLOČNÉ COLNÉ OPERÁCIE V ROKU 2017	19
OBR. 9:	HĽAVNÉ FORMY NEZROVNALOSTÍ ODHALENÝCH A OZNÁMENÝCH V ROKU 2017	21
OBR. 10:	POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA – KĽÚČOVÉ FAKTY A ÚDAJE	24
OBR. 11:	TRHOVÉ OPATRENIA, KTORÝCH SA NAJVIAC TÝKAJÚ NEZROVNALOSTI (SÚVISIACE A NESÚVISIACE S PODVODMI)	24
OBR. 12:	POLITIKA SÚDRŽNOSTI A RYBÁRSKA POLITIKA – KĽÚČOVÉ FAKTY A ÚDAJE	26
OBR. 13:	ZAMERANIE NA PROGRAMOVÉ OBDOBIE ROKOV 2007 – 2013	27
OBR. 14:	ŠTRUKTÚRA A PODSKUPINY VÝBORU COCOLAF	28

ZHRNUTIE

Výročnú správu za rok 2017 o ochrane finančných záujmov Európskej únie (ďalej len „správa o ochrane finančných záujmov“) predkladá Komisia v spolupráci s členskými štátmi v súlade s článkom 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Dva významné legislatívne úspechy

V roku 2017 boli prijaté dva významné legislatívne akty, ktorými sa posilní konvergencia smerom k účinnej a rovnocennej úrovni ochrany rozpočtu EÚ, konkrétne pred cezhraničnými podvodmi:

- smernica o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (tzv. smernica o ochrane finančných záujmov),
- nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry.

Prijatie týchto dvoch aktov predchádzali niekoľkoročné rokovania a svedčí o záväzku európskych inštitúcií a členských štátov v oblasti boja proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie.

Legislatívne a politické iniciatívy

S cieľom zabezpečiť efektívnu koordináciu medzi príslušnými orgánmi a úradmi sa bude v rámci týchto aktov vyžadovať prispôbenie súčasnej štruktúry boja proti podvodom.

Toto úsilie bude prebiehať niekoľko ďalších rokov a zameriavať sa bude najmä na prípravu právneho rámca upravujúceho viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027.

Prvým krokom bolo hodnotenie nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 (mandát a právomoci úradu OLAF), v ktorom sa zdôraznili dosiahnuté výsledky, ale aj nedostatky, pokiaľ ide o zriadenie Európskej prokuratúry.

V roku 2017 okrem toho Komisia:

- vypracovala ďalšie pravidelné posúdenie vývoja a odporúčania pre jednotlivé krajiny určené členským štátom, ktoré sa týkali boja proti korupcii v rámci procesu európskeho semestra,
- vyčlenila rozpočet vo výške 14,95 milióna EUR prostredníctvom programu Hercule III na zvýšenie operačnej a administratívnej kapacity členských štátov,

- úspešne prerokovala ustanovenia týkajúce sa boja proti podvodom v medzinárodných dohodách EÚ, a
- začala hodnotenie stratégie Komisie pre boj proti podvodom s cieľom jej aktualizácie.

Judikatúra SDEÚ

V roku 2017 sa judikatúra týkajúca sa ochrany finančných záujmov EÚ doplnila o tri ďalšie rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Dve z nich (vo veciach Alytaus a Glencore) sa zaoberali otázkami premlčacích lehôt, zatiaľ čo tretie (M.A.S. a M.B.) sa týkalo DPH, konkrétne objasnenia niektorých aspektov rozsudku vo veci Taricco.

Najvýznamnejšie úspechy v oblastiach príjmov

Komisia prijala legislatívny návrh, ktorým sa zjednodušuje systém DPH v EÚ, zabezpečuje jeho vyššiu odolnosť proti podvodom a riešia jeho nedostatky, pokiaľ ide o cezhraničný obchod, a to posilnením nástrojov administratívnej spolupráce daňových úradov s ostatnými orgánmi presadzovania práva.

Uzavreli sa dohody o vzájomnej pomoci s Mercosurom a Azerbajdžanom. Do dohody o voľnom obchode s Japonskom bola úspešne začlenená klauzula o boji proti podvodom.

Úrad OLAF koordinoval alebo podporil 11 spoločných colných operácií, ktoré sa úspešne zameriavali na rôzne hrozby, ako sú pašovanie cigariet, príjmové podvody, falšované výrobky, nezákonné pohyby hotovosti a drogy.

Pokiaľ ide o finančné hľadisko, tovarom, ktorého sa najviac týkali podvody a nezrovnalosti, boli dovážané solárne panely. V mnohých prípadoch boli nezrovnalosti týkajúce sa solárnych panelov odhalené na základe oznámenia o vzájomnej pomoci vydaného úradom OLAF.

Začal sa postup v prípade nesplnenia povinnosti týkajúci sa podhodnotenia tovaru ovplyvňujúceho príjmy z tradičných vlastných zdrojov a vlastných zdrojov založených na DPH, ktoré bolo odhalené v Spojenom kráľovstve.

Najvýznamnejšie úspechy v oblastiach výdavkov

V súhrnnom nariadení sa podporuje zjednodušenie a objasnenie rozpočtových pravidiel. V roku 2017 sa prijali ustanovenia týkajúce sa poľnohospodárstva a v roku 2018 by sa mali prijať návrhy zmien v zostávajúcich sektoroch výdavkov.

Poradný výbor na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF) vypracoval usmernenie týkajúce sa varovných signálov a najlepších postupov v oblasti verejného obstarávania a oznamovania nezrovnalostí.

Analýzou nezrovnalostí súvisiacich a nesúvisiacich s podvodmi odhalených a oznámených vnútroštátnymi orgánmi sa v roku 2016 potvrdili zistenia týkajúce sa hlavných rizikových sektorov.

Zdôraznili sa aj metódy odhaľovania, na základe ktorých bolo možné identifikovať prípady veľkej finančnej hodnoty nesúvisiace s podvodmi a zamerať sa na ne. Patri k nim analýza rizík, typy od informátorov, oznamovanie protispoločenskej činnosti a informácie od médií.

V tejto analýze sa poukazuje aj na pozitívne výsledky dosiahnuté na základe užšej koordinácie medzi súdnymi a správnymi orgánmi.

Z týchto zistení vyplynuli osobitné odporúčania pre vnútroštátne orgány týkajúce sa štruktúrovania a systematického využívania vstupov z uvedených zdrojov.

Opatrenia členských štátov na boj proti podvodom

Členské štáty oznámili prijatie 73 významných opatrení na ochranu finančných záujmov EÚ a boj proti podvodom. Tieto opatrenia zahŕňajú celý cyklus boja proti podvodom, ale zameriavajú sa najmä na odhaľovanie podvodov a predchádzanie podvodom. Súvisia najmä s kontrolou finančných prostriedkov v rámci zdieľaného riadenia.

Väčšina členských štátov oznámila počet a povahu opatrení prijatých v nadväznosti na odporúčania z roku 2016; možno to považovať za pozitívne, stále však existuje priestor na zlepšenia.

Odhaľovanie a oznamovanie nezrovnalostí súvisiacich a nesúvisiacich s podvodmi poškodzujúcimi rozpočet EÚ

V roku 2017 bolo Komisii oznámených celkom 15 213 nezrovnalostí súvisiacich a nesúvisiacich s podvodmi, čo je o 20,8 % menej než v roku 2016. Týkali sa približne 2,58 miliardy EUR, čo je o 8,6 % menej ako v predchádzajúcom roku.

V prípade 1 146 nezrovnalostí oznámených ako súvisiacich s podvodmi išlo približne o 467 miliónov EUR vo výdavkoch alebo príjmoch.

Odhalenie nezrovnalostí znamená, že boli prijaté nápravné opatrenia s cieľom vymôcť príslušné neoprávnené finančné prostriedky a v prípade podozrenia na podvod sa začalo trestné konanie.

V prílohe 1 sa uvádza počet nezrovnalostí oznámených ako súvisiacich s podvodmi, ktoré odhalil členský štát. Tento počet je ukazovateľom výsledkov úsilia členských štátov v boji proti podvodom a iným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. Tento údaj by sa nemal interpretovať ako úroveň podvodov na území členských štátov.

1. Úvod

Komisia v súlade s článkom 325 ods. 5 ZFEÚ v spolupráci s členskými štátmi predkladá každoročne Európskemu parlamentu a Rade správu o opatreniach prijatých na boj proti podvodom a iným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ.

EÚ a členské štáty nesú spoločnú zodpovednosť za ochranu finančných záujmov EÚ a za boj proti podvodom. Orgány členských štátov hospodária približne so 74 % výdavkov EÚ a vyberajú tradičné vlastné zdroje (TVZ). Komisia dohliada na obe tieto oblasti, stanovuje normy a overuje súlad. Na efektívnu ochranu finančných záujmov EÚ musí Komisia úzko spolupracovať s členskými štátmi.

V tejto správe sa posudzuje táto spolupráca a jej cieľom je zlepšiť ju; pričom na tento účel:

- sa v nej predkladá súhrn opatrení na boj proti podvodom prijatých na úrovni EÚ a členských štátov,
- obsahuje analýzu najvýznamnejších úspechov, ktoré vnútroštátne a európske orgány dosiahli pri odhaľovaní podvodov a nezrovnalostí týkajúcich sa výdavkov a príjmov EÚ; táto analýza je založená najmä na odhalených nezrovnalostiach a podvodoch oznámených členskými štátmi v súlade so sektorovými predpismi.

K správe je pripojených šesť pracovných dokumentov útvarov Komisie, ktoré sú uvedené v prílohe 3¹.

2. HARMONIZÁCIA A POSILNENIE BOJA PROTI PODVODOM V CELEJ EÚ: PRIEREZOVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY

2.1. Nové právne prostredie: legislatívne akty prijaté inštitúciami EÚ

V posledných rokoch Komisia poukazovala na rozdiely v prístupoch vnútroštátnych orgánov k boju proti podvodom a nezrovnalostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. Z vyšetrovaní Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) vyplynul zvýšený výskyt prípadov podvodov nadnárodného charakteru.

Dvomi významnými legislatívnymi aktmi prijatými v roku 2017 sa zabezpečí konvergencia smerom k účinnej a rovnocennej úrovni ochrany rozpočtu EÚ, najmä pred cezhraničnými podvodmi:

1. smernicou o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (tzv. smernica o ochrane finančných záujmov)²; a
2. nariadením, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry³.

Prijatiu týchto dvoch aktov predchádzali niekoľkoročné rokovania a svedčí o záväzku európskych inštitúcií a členských štátov v oblasti boja proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie.

2.1.1. Smernica o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva

Smernicou sa nahrádza Dohovor o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev z roku 1995 a jeho protokoly (ďalej len „dohovor o ochrane finančných záujmov“)⁴ pre 26 členských štátov, ktoré sú ním viazané. Dohovor o ochrane finančných záujmov sa naďalej uplatňuje aj na Dánsko a Spojené kráľovstvo.

¹ i) Vykonávanie článku 325 členskými štátmi v roku 2017; ii) Štatistické hodnotenie nezrovnalostí oznámených v oblasti vlastných zdrojov, prírodných zdrojov, politiky súdržnosti a predstupovej pomoci, ako aj priamych výdavkov; iii) Prijatie opatrení v nadväznosti na odporúčania zo správy Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom, 2016; iv) Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) – výbor uvedený v článku 108 nariadenia o rozpočtových pravidlách; v) Ročný prehľad s informáciami o výsledkoch programu Hercule III v roku 2017; a vi) Posúdenie vykonávania článku 43b nariadenia (ES) č. 515/97.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva, Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29 – 41.

³ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁴ Akt Rady z 26. júla (Ú. v. ES C 316, 27.11.1995, s. 48).

Obr. 1: Najvýznamnejšie úspechy v legislatívnej oblasti – 2017

Smernica o ochrane finančných záujmov:

- harmonizuje sa v nej vymedzenie pojmov, sankcie a uplatniteľné premlčacie lehoty trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Únie vrátane podvodov, korupcie, prania špinavých peňazí a sprenevery,
- uplatňuje sa aj na prípady cezhraničných podvodov v oblasti DPH s celkovou výškou škody minimálne 10 miliónov EUR,
- stanovuje sa v nej dvojročná transpozícia (do 6. júla 2019).

Európska prokuratúra:

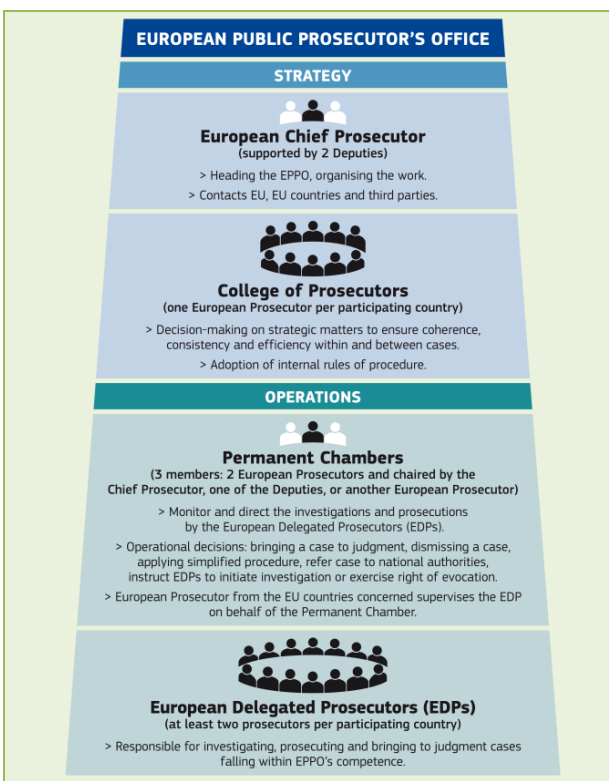
- zriadená prostredníctvom posilnenej spolupráce (pôvodne 20 členských štátov),
- jej zriadenie bolo jednou z kľúčových priorít Komisie v oblasti trestnej justície a súčasťou celkovej stratégie pre boj proti podvodom poškodzujúcim rozpočet EÚ,
- má kompetencie v oblasti vyšetrovania, trestného stíhania a vydávania súdnych rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi poškodzujúcimi finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici o ochrane finančných záujmov,
- očakáva sa, že zabezpečí jednotnejší a efektívnejší postup v oblasti trestného stíhania za trestné činy poškodzujúce rozpočet EÚ: vyšší počet trestných stíhaní, odsúdení a vyššia miera vymožiteľnosti.

2.1.2. Nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry

Zúčastnené členské štáty:

V budúcnosti sa môžu pripojiť ďalšie členské štáty⁵.

Holandsko (14. mája 2018) a Malta (14. júna 2018) formálne oznámili Komisii svoj zámer pristúpiť k Európskej prokuratúre a v súlade s článkom 331 ZFEÚ Komisia v súčasnosti pripravuje rozhodnutia, ktorými sa potvrdzuje účasť týchto členských štátov.

⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1550_sk.htm.

2.2. Formovanie budúcnosti: legislatívne a politické iniciatívy európskych inštitúcií

S cieľom zabezpečiť potrebnú koordináciu medzi príslušnými orgánmi a úradmi sa bude v rámci týchto nových aktov vyžadovať prispôbenie súčasnej štruktúry boja proti podvodom najnovším trendom. Toto úsilie bude prebiehať niekoľko ďalších rokov a zameriavať sa bude najmä na prípravu právneho rámca upravujúceho viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027.

V nasledujúcom oddiele sa uvádza prehľad najdôležitejších trendov v oblasti politických a legislatívnych iniciatív Komisie v roku 2017.

2.2.1. Hodnotenie nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013

Nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁶ je ústredným bodom právneho rámca upravujúceho mandát úradu OLAF viesť administratívne vyšetrovania týkajúce sa podvodov, korupcie a iných protiprávnych činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ.

Dňa 2. októbra 2017 prijala Komisia v súlade s článkom 19 nariadenia správu o hodnotení jeho uplatňovania⁷.

Z hodnotenia vyplýva, že nariadením sa úradu OLAF umožnilo dosahovať počas plnenia svojho mandátu konkrétne výsledky a jednoznačné zlepšenia v oblasti uskutočňovania vyšetrovaní, spolupráce s partnermi a práv dotknutých osôb. Zároveň sa v ňom zdôrazňujú niektoré nedostatky, ktoré majú vplyv na účinnosť a efektívnosť vyšetrovaní úradu OLAF. Tie sa, okrem iného, týkajú týchto oblastí:

- vyšetrovacích úkonov úradu OLAF,

- presadzovania právomocí úradu OLAF,
- jednotných podmienok pri uskutočňovaní vnútorných vyšetrovaní v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach EÚ,
- odchýlok v nadväzných opatreniach na odporúčania úradu OLAF,
- povinností členských štátov a inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ v oblasti spolupráce,
- celkovej súdržnosti právneho rámca platného pre vyšetrovania úradu OLAF,
- možnosti prístupu k informáciám o bankových účtoch a
- vysvetlenia podmienok mandátu úradu OLAF v oblasti DPH.

V súvislosti so zriadením Európskej prokuratúry (pozri oddiel 2.1) a jej vplyvom na prácu úradu OLAF sa v hodnotení jednoznačne uznáva potreba ďalšej regulácie vzťahu medzi týmito dvomi orgánmi a vyzýva sa na rýchle prispôbenie činnosti úradu OLAF s cieľom zabezpečiť, aby právny rámec plnil svoj účel.

Komisia 23. mája 2018 prijala cielený návrh na zmenu nariadenia, a to predovšetkým z dôvodu zriadenia Európskej prokuratúry, ktorý sa týkal aj tých najnejednoznačnejších zistení vyplývajúcich z hodnotenia, s cieľom zabezpečiť, aby bol úrad OLAF naďalej silným a plne funkčným partnerom Európskej prokuratúry.

Nariadenie o Európskej prokuratúre už obsahuje ustanovenia na regulovanie vzťahu medzi Európskou prokuratúrou a úradom OLAF. Zakladajú sa na zásadách úzkej spolupráce, výmeny informácií, komplementárnosti a neduplicity. Zmeny nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 musia tieto pravidlá zohľadňovať a dopĺňať, aby sa dosiahol celkový cieľ posilnenia boja proti podvodom poškodzujúcim rozpočet Únie prostredníctvom integrovanej politiky, v rámci ktorej silný a plne funkčný úrad OLAF vykonáva administratívne vyšetrovania dopĺňajúce prístup Európskej prokuratúry k trestnému právu.

Pozornosť sa venuje oblastiam, v ktorých nariadenie v súčasnosti vedie k značným rozdielom v činnosti úradu OLAF v jednotlivých členských štátoch, ako sú kontroly a inšpekcie na mieste, prístup k informáciám o bankových účtoch a pomoc poskytovaná vnútroštátnymi orgánmi.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁷ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o hodnotení uplatňovania nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013, COM(2017) 589; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2017:589:FIN> a sprievodný dokument SWD(2017) 332; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=SWD:2017:332:FIN&from=EN>. Správa bola podporená nezávislou štúdiou [Hodnotenie uplatňovania nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom] a vychádzala z rozsiahlych konzultácií so zainteresovanými stranami, ku ktorým patrila aj konferencia s približne 250 účastníkmi z najrôznejších skupín zainteresovaných strán. Spreádzalo ju aj stanovisko dozorného výboru úradu OLAF č. 2/2017; http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/sites/default/files/opinion_2_2017.pdf.

2.2.2. Boj proti korupcii v EÚ

V roku 2017 bol boj proti korupcii prioritou v procese správy hospodárskych záležitostí v rámci európskeho semestra. Niekoľko správ o krajine⁸ obsahovalo posúdenie právneho, politického a inštitucionálneho prostredia na boj proti korupcii vrátane pokroku a zostávajúcich výziev.

Niekoľko členských štátov dostalo aj odporúčania⁹, aby prijali opatrenia na zlepšenie transparentnosti, posilnenie predchádzania konfliktom záujmov, boja proti neoficiálnym platbám v zdravotníctve alebo urýchlenie úsilia v boji proti korupcii vo verejnej správe, súdnictve a verejnom obstarávaní.

V rámci programu EÚ týkajúceho sa výmeny skúseností v oblasti boja proti korupcii Komisia zorganizovala v roku 2017 tri semináre na výmenu skúseností, ktorých sa zúčastnilo približne 100 odborníkov a expertov na boj proti korupcii z vnútroštátnych správnych orgánov členských štátov, medzinárodných organizácií, občianskej spoločnosti, akademických subjektov a ďalších zainteresovaných strán. Tieto semináre uľahčili výmenu najlepších postupov v týchto tematických oblastiach: ukazovatele boja proti korupcii (Brusel, marec 2017), konflikty záujmov a efekt otáčavých dverí (Barcelona, jún 2017) a hospodársky vplyv korupcie (Brusel, december 2017).

V decembri 2017 sa zverejnila výzva na predkladanie návrhov¹⁰ v celkovej hodnote 2,2 mil. EUR pre projekty určené na predchádzanie korupcii a boj proti korupcii v členských štátoch.

Komisia a úrad OLAF sa aktívne zúčastnili na niekoľkých európskych a medzinárodných protikorupčných fórach, ako sú Dohovor Organizácie Spojených národov proti korupcii, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, protikorupčná pracovná skupina G20 a Európski partneri proti korupcii (EPAC)/sieť kontaktných osôb EÚ na boj proti korupcii (EACN). EACN prijala Lisabonskú deklaráciu z novembra 2017¹¹, v ktorej sa európske rozhodovacie subjekty vyzývajú na posilnenie boja proti korupcii.

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en.

⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_en.

¹⁰ ISFP-2017-AG-CORRUPT.

¹¹ http://www.epac-eacn.org/downloads/declarations/doc_view/167-lisbon-declaration-2017.

2.2.3. Návrh na revíziu nariadenia o rozpočtových pravidlách a určitých rozpočtových pravidiel platných v jednotlivých odvetviach (súhrnné nariadenie)

V roku 2017 rokovali Európsky parlament a Rada o návrhu Komisie zo septembra 2016¹² na komplexnú a ambicióznú revíziu nariadenia o rozpočtových pravidlách¹³ a príslušných zmenách sektorových rozpočtových pravidiel pre najrôznejšie viacročné programy.

Návrh je zameraný na modernizáciu a zjednodušenie rozpočtových pravidiel Únie a posilnenie zavedených systémov na ochranu rozpočtu EÚ proti podvodom a finančným nezrovnalostiam. Okrem iného sa ním sprísňujú pravidlá týkajúce sa vyhýbania sa daňovým povinnostiam zo strany vykonávajúcich partnerov EÚ a objasňuje sa, že povinnosť zabrániť konfliktom záujmov sa vzťahuje na všetky spôsoby implementácie finančných prostriedkov EÚ (a to aj na úrovni členských štátov). Zjednodušenie ako také by malo prispieť k zníženiu počtu chýb, ale aj k zintenzívneniu vplyvu politik a ich reálnych výsledkov.

Pri legislatívnych rokovaníach boli na žiadosť Parlamentu ešte viac posilnené dôvody vylúčenia nespoľahlivých príjemcov finančných prostriedkov EÚ, a to najmä vzhľadom na „schránkové spoločnosti“. Niektoré z navrhovaných zmien týkajúce sa poľnohospodárskych politík boli uzákonené nezávisle od nariadenia (EÚ) 2017/2393,¹⁴ pričom sa očakáva, že nové

¹² Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2012/2002, (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1305/2013, (EÚ) č. 1306/2013, (EÚ) č. 1307/2013, (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014, (EÚ) č. 652/2014 a rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 541/2014/EÚ [COM(2016) 605].

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 26.10.2012, s. 1), naposledy zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/1929 z 28. októbra 2015 (Ú. v. EÚ L 286, 30.10.2015, s. 1).

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2393 z 13. decembra 2017, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky, nariadenie (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a nariadenie (EÚ) č. 652/2014, ktorým sa stanovuje hospodárenie s výdavkami týkajúcimi sa potravinového reťazca, zdravia

nariadenie o rozpočtových pravidlách a zmeny zostávajúcich sektorových pravidiel sa prijímú v treťom štvrtroku 2018.

2.2.4. Medzinárodná spolupráca

S cieľom účinnejšie bojovať proti podvodom poškodzujúcim rozpočet EÚ za hranicami EÚ Komisia pokračovala v začleňovaní ustanovení na boj proti podvodom do dohôd s nečlenskými krajinami EÚ a do vzorových dohôd o grante a dohôd o príspevku s medzinárodnými finančnými inštitúciami a ďalšími medzinárodnými organizáciami.

V roku 2017 zorganizoval úrad OLAF dve podujatia na podporu nečlenských krajín EÚ:

- svoj výročný seminár (konaný v Čiernej Hore) pre partnerské orgány v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách týkajúci sa najlepších postupov pri odhaľovaní a oznamovaní podvodov; a
- seminár týkajúci sa boja proti podvodom za účasti všetkých relevantných útvarov z oblasti boja proti podvodom a korupcii v Gruzínsku s cieľom pomôcť im pri vykonávaní ustanovení na boj proti podvodom z dohody o pridružení medzi EÚ a Gruzínskom.

Úrad OLAF podpísal aj dohody o administratívnej spolupráci s partnerskými orgánmi v Tunisku a Kosove¹⁵.

2.2.5. Stratégia Komisie pre boj proti podvodom

Komisia zvažuje aktualizáciu stratégie pre boj proti podvodom, ktorá bola prijatá 24. júna 2011¹⁶ a cieľom ktorej je zlepšovať predchádzanie podvodom, ich odhaľovanie a vyšetrovanie a zabezpečiť, aby Komisia venovala veľkú pozornosť primeraným sankciám, vymáhaniu a odrádzaniu.

Väčšina opatrení stratégie pre boj proti podvodom už bola dokončená alebo prebieha. Všetkých 49 odborov Komisie zaviedlo sektorové stratégie pre boj proti podvodom pre svoje príslušné oblasti politik.

V roku 2017 Komisia uskutočnila hodnotenie celkového vykonávania stratégie pre boj proti podvodom. Pri hodnotení sa meria pokrok

dosiahnutý pri plnení stanovených cieľov od prijatia stratégie pre boj proti podvodom v roku 2011, pričom sa zohľadňovali trendy v politikách EÚ v prostredí boja proti podvodom, zodpovedajúce riziká podvodu a nové formy podvodov. Výsledky majú slúžiť ako podklady pri rozhodovaní o miere, do akej je potrebné stratégiu pre boj proti podvodom aktualizovať. Hodnotenie sa bude týkať obdobia od prijatia stratégie pre boj proti podvodom a posudzovať sa bude jej relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a súdržnosť.

2.2.6. Vykonávanie programu Hercule

V rámci programu Hercule III¹⁷ na roky 2014 – 2020 sa podporujú činnosti v oblasti boja proti podvodom, korupcii a všetkým ostatným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. V roku 2017, štvrtom roku jeho vykonávania, mu bol pridelený rozpočet vo výške 14,95 milióna EUR¹⁸ na:

- financovanie opatrení zameraných na posilnenie operačnej a technickej kapacity colných a policajných orgánov v členských štátoch, ako aj na IT podporu (75 % rozpočtu programu), a
- školenia a konferencie vrátane školenia v oblasti digitálnej forenzej vedy pre zamestnancov pracujúcich v orgánoch presadzovania práva členských štátov a partnerských krajín (25 % rozpočtu).

Príjemcovia grantov z programu Hercule III oznámili významné úspechy dosiahnuté pomocou zariadení a školení financovaných z programu¹⁹, ako sú:

- zaistenie pašovaných a falšovaných cigariet a tabaku,
- odhalenie nových systémov podvodov a sietí zločineckých skupín, a
- operácie a vyšetrovania týkajúce sa nezrovnalostí a korupcie poškodzujúcich finančné záujmy Únie.

2.3. Judikatúra SDEÚ

V roku 2017 sa judikatúra týkajúca sa ochrany finančných záujmov EÚ doplnila o tri ďalšie

a dobrých životných podmienok zvierat, ako aj zdravia rastlín a rastlinného rozmnožovacieho materiálu (Ú. v. EÚ L 350, 29.12.2017, s. 15).

¹⁵ Konkrétne s tuniským generálnym finančným inšpektorátom a políciou Kosova*.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

¹⁶ COM(2011) 376 final.

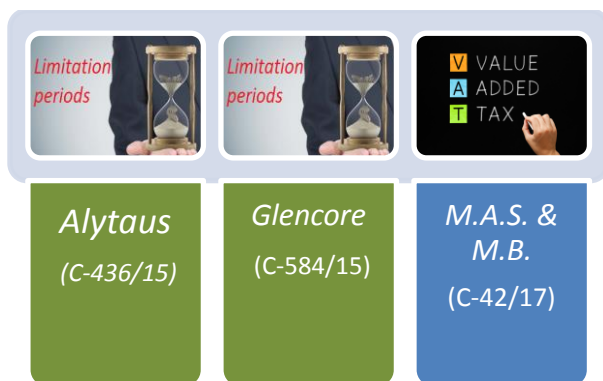
¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 250/2014 z 26. februára 2014, ktorým sa ustanovuje program na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov Európskej únie (program Hercule III) a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 804/2004/ES, Ú. v. EÚ L 84, 20.3.2014, s. 6.

¹⁸ Rozhodnutie Komisie C(2017) 1120 final z 22. februára 2017.

¹⁹ Podrobnosti sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Dve (vo veciach Alytaus²⁰ a Glencore)²¹ sa zaoberali otázkami premlčacích lehôt, zatiaľ čo tretie (M.A.S. a M.B.)²² sa týkalo DPH, konkrétne objasnenia niektorých aspektov rozsudku vo veci Taricco.

Obr. 2: Jurisdikcia SDEÚ týkajúca sa záležitostí súvisiacich s ochranou finančných záujmov (2017)

2.3.1. Premlčacie lehoty: veci Alytaus a Glencore

Vo veci Alytaus Súdny dvor objasnil význam premlčacej lehoty²³ pre nezrovnalosť, ku ktorej došlo v súvislosti s viacročným programom a v prípade „pokračujúcej alebo opakujúcej sa“ nezrovnalosti. Objasnil taktiež, kedy možno viacročný program považovať za „úplne skončený“.

²⁰ Vec C-436/15, návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva) z 10. júla 2015 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2015, ktorý súvisí s konaním Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra proti „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“ UAB, rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. júna 2017;

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=191811&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=120020>.

²¹ Vec C-584/15, Glencore Céréales France proti Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer), rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 2. marca 2017;

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130de23bf505dd284bfca15ec6074b2ab2e8.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pb38Me0?text=&docid=188526&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=119378>.

²² Vec C-42/17, návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte Costituzionale (Ústavný súd, Taliansko) z 23. novembra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 26. januára 2017, ktorý súvisí s trestným konaním proti M.A.S., M.B., rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 5. decembra 2017;

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130de23bf505dd284bfca15ec6074b29881b.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pb38Me0?text=&docid=197423&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=122561>.

²³ V zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95.

Vo veci Glencore Súdny dvor poskytol podrobnejšie objasnenia, pokiaľ ide o výklad ustanovení uvedených v článku 3 ods. 1 a 4 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95, týkajúcich sa vymáhania nárokov.

2.3.2. DPH: vec M.A.S.

Výsledkom rozsudku vo veci M.A.S. je to, že na to, aby členské štáty neporušili povinnosti, ktoré im ukladá článok 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ, musia zabezpečiť prijatie účinných a odstrašujúcich trestných sankcií v prípadoch závažných podvodov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ v oblasti DPH²⁴.

2.4. Opatrenia prijaté členskými štátmi

2.4.1. Zhrnutie

Toto zhrnutie predstavuje prehľad trendov a priorít v oblasti opatrení na boj proti podvodom, ktoré vykonávajú členské štáty, nie je však úplné; členské štáty boli vyzvané, aby oznámili maximálne tri opatrenia na boj proti podvodom, niektoré ich však mohli prijať viac²⁵.

V roku 2017 členské štáty oznámili 73 opatrení²⁶ na ochranu finančných záujmov EÚ a boj proti podvodom. Opatrenia sa týkali celého cyklu boja proti podvodom, a to najmä v oblasti zdieľaného riadenia, ale aj finančnej trestnej činnosti, cieľ a nezákonného obchodovania, verejného obstarávania, konfliktu záujmov, stratégií pre boj proti korupcii a podvodom, organizovanej trestnej činnosti, koordinačných útvarov pre boj proti podvodom (AFCOS), vymedzenia podvodu a oznamovateľov. Väčšina opatrení sa týkala odhaľovania podvodov, ďalej predchádzania podvodom, vyšetrovania a stíhania podvodov, vymáhania a sankcií.

Väčšinu (77 %) tvorili sektorové opatrenia, nie prierezové (23 %). Pätnásť sektorových opatrení sa týkalo príjmov v oblastiach daňových podvodov a týkalo. Ďalších 41 opatrení sa týkalo výdavkov vo všetkých oblastiach rozpočtu. Sektorovým opatreniam sa budú venovať odseky týkajúce sa

²⁴ Vec C-42/17 M.A.S., bod 35, s odvolaním sa na rozsudok vo veci Taricco (vec C-105/14);

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=167061&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=124335>.

²⁵ Oznámené opatrenia sa podrobne analyzujú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode i).

²⁶ Niektoré z nich tvorili súčasť balíka, ktorý zahŕňal napríklad legislatívne, administratívne, operačné alebo organizačné opatrenia prijaté spoločne s cieľom ich uplatňovania na rôznych úrovniach inštitucionálnej štruktúry krajiny. Tým sa celkový počet oznámených opatrení zvyšuje na 111.

rôznych rozpočtových oblastí, zatiaľ čo tento oddiel sa zameriava na prierezové opatrenia.

2.4.1.1. Národné stratégie pre boj proti podvodom

Do konca roka 2017 prijalo celkovo 10 členských štátov²⁷ národnú stratégiu pre boj proti podvodom a zaslalo ju Komisii. Svedčí to o tom, že chápu dôležitosť strategického prístupu k boju proti podvodom a nezrovnalostiam. Komisia víta tento trend a vyzýva aj ostatné členské štáty, aby vypracovali podobné stratégie.

2.4.1.2. Verejné obstarávanie a korupcia

Množstvo opatrení prijatých členskými štátmi v roku 2017 v oblasti verejného obstarávania je zameraných na riešenie korupcie a konfliktov záujmov, ako aj na posilnenie transparentnosti. Šesť členských štátov²⁸ oznámilo prijatie takýchto opatrení.

2.4.1.3. Ďalšie opatrenia

Ďalšie oznámené prierezové opatrenia sa týkali najmä finančnej a organizovanej trestnej činnosti (Česká republika, Poľsko a Litva), preskúmania a organizácie kompetencií osobitných orgánov (Grécko a Švédsko) alebo zlepšenia medziagentúrnej spolupráce.

Tri členské štáty oznámili opatrenia na riešenie príjmov a výdavkov v niektorých sektoroch²⁹:

- Lotyšsko začalo národnú kampaň proti podvodom (#FraudOff!) s cieľom zlepšiť informovanosť verejnosti o podvodoch, ktorú doplnilo osobitné školenie pre príslušné správne orgány,
- Taliansko prijalo opatrenia na skombinovanie administratívnych a trestných iniciatív, ktorými sa umožňuje rekonštrukcia nezákonných finančných tokov a zaistenie aktív zločineckých skupín, a
- Slovinsko prijalo opatrenia na zvýšenie miery odhalení a uzatvárania prípadov týkajúcich sa trestných činov poškodzujúcich rozpočet EÚ.

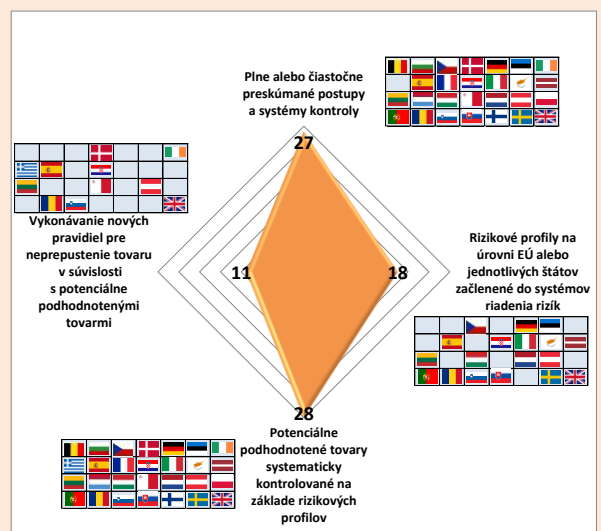
2.4.2. Plnenie odporúčaní z roku 2016

V správe z roku 2016 o ochrane finančných záujmov sa uvádzajú štyri odporúčania pre členské štáty; jedno zamerané na príjmy a tri na výdavky.

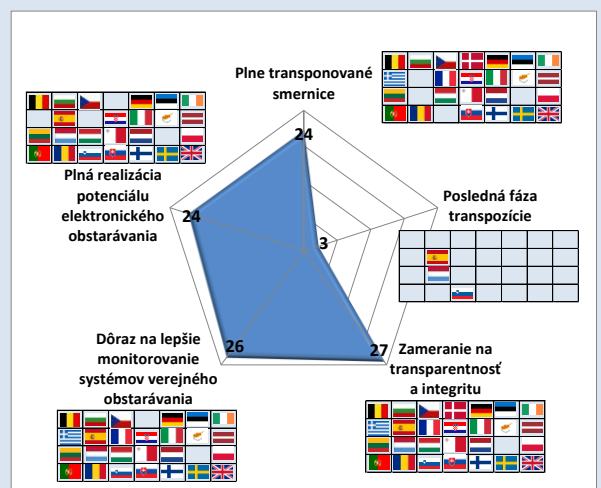
Celkovo z činností v nadväznosti na odporúčania (pozri diagramy ďalej) vyplýva, že väčšina členských štátov vyvinula alebo vyvíja významné a konštruktívne úsilie³⁰. Väčšina z nich venovala riadnu pozornosť väčšine opatrení³¹.

Komisia odporučila členským štátom, aby:

1. preskúmali svoje stratégie riadenia a kontroly vzhľadom na určovanie colnej hodnoty

2. plne transponovali revidované smernice o verejnom obstarávaní

²⁷ Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Slovensko a Taliansko. Rumunsko v minulosti národnú stratégiu pre boj proti podvodom oznámilo, je však už zastaraná.

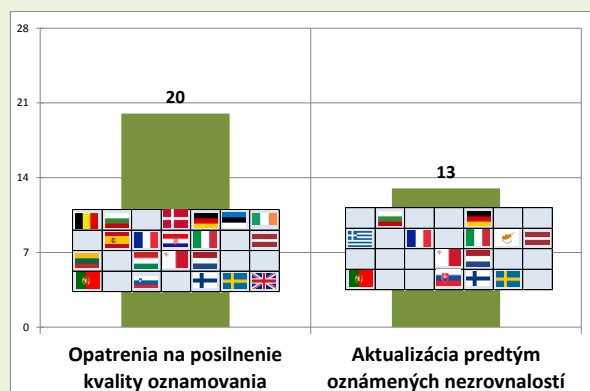
²⁸ Česká republika, Španielsko, Malta, Estónsko, Cyprus a Rumunsko.

²⁹ Hoci ich členské štáty výslovne nevymedzujú ako prierezové opatrenia, najviac sa hodia do tohto oddielu.

³⁰ Spojené kráľovstvo neposkytlo žiadne informácie týkajúce sa činností v nadväznosti na odporúčania.

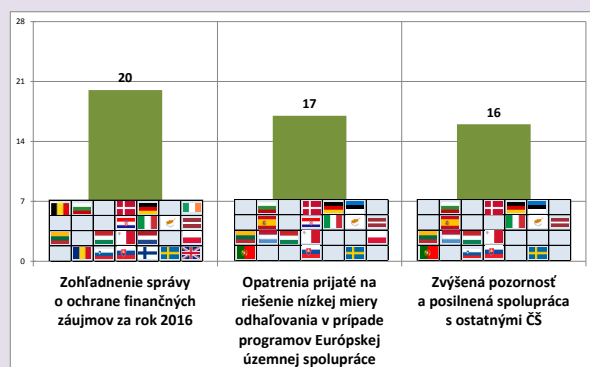
³¹ Podrobná analýza odpovedí sa nachádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode i).

3. zlepšili kvalitu údajov pri oznamovaní nezrovnalostí

Stále však existuje priestor na zlepšenie, napríklad vykonávanie nových pravidiel pre podhodnotenie cla a neprepustenie tovaru v prípade pochybností; možno uvažovať o širšom využívaní celoeurópskych rizikových profilov založených na „čistých priemerných cenách“. Viac je možné urobiť aj na zabezpečenie úplnej digitalizácie postupov verejného obstarávania. Takisto je potrebné uviesť, že aj keď niektoré členské štáty poskytujú alebo zabezpečujú školenia a semináre týkajúce sa využívania informačných systémov na oznamovanie s cieľom zvýšiť kvalitu údajov a aktualizovať už oznámené nezrovnalosti, iné by mali svoje úsilie zvýšiť. A nakoniec, spolupráca medzi členskými štátmi by sa mohla zlepšiť, pokiaľ ide o zintenzívňujúce sa hrozby podvodov nadnárodného charakteru a programy európskej územnej spolupráce.

4. zohľadnili zistenia z analýzy rizika

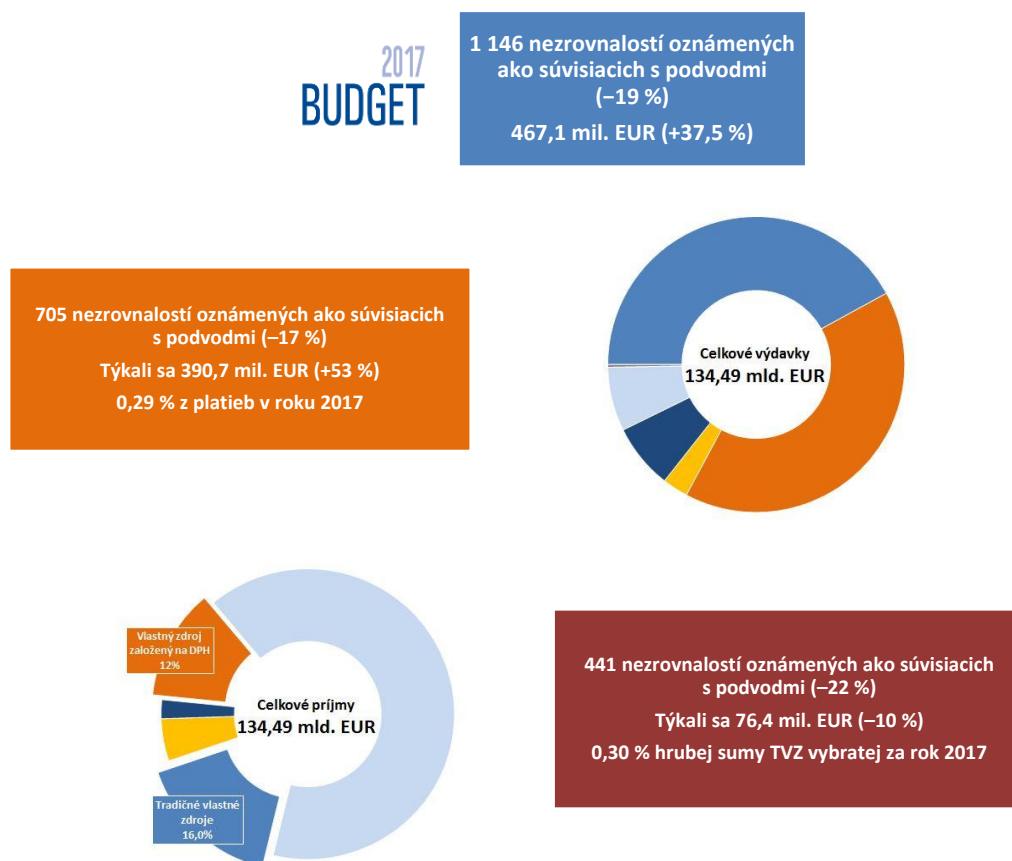
2.5. Zhrnutie štatistík o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch³²

V roku 2017 bolo Komisii oznámených celkom 15 213 nezrovnalostí súvisiacich a nesúvisiacich s podvodmi, čo je o 20,8 % menej než v roku 2016. Týkali sa približne 2,58 miliardy EUR, čo je o 8,6 % menej ako v predchádzajúcom roku.

Odhalenie nezrovnalostí znamená, že boli prijaté nápravné opatrenia s cieľom vymôcť príslušné neoprávnené finančné prostriedky a v prípade podozrenia na podvod sa začalo trestné konanie.

³² Podrobná analýza oznámených nezrovnalostí sa nachádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

Obr. 3: Nezrovnalosti oznámené ako súvisiace s podvodmi v roku 2017

2.5.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi

Počet nezrovnalostí oznámených ako súvisiacich s podvodmi (ktorý zahŕňa prípady podozrenia z podvodu a preukázané podvody) a súvisiace sumy nepredstavujú priamy ukazovateľ úrovne podvodov poškodzujúcich rozpočet EÚ. Poukazujú iba na to, koľko prípadov potenciálneho podvodu odhaľujú orgány členských štátov a EÚ.

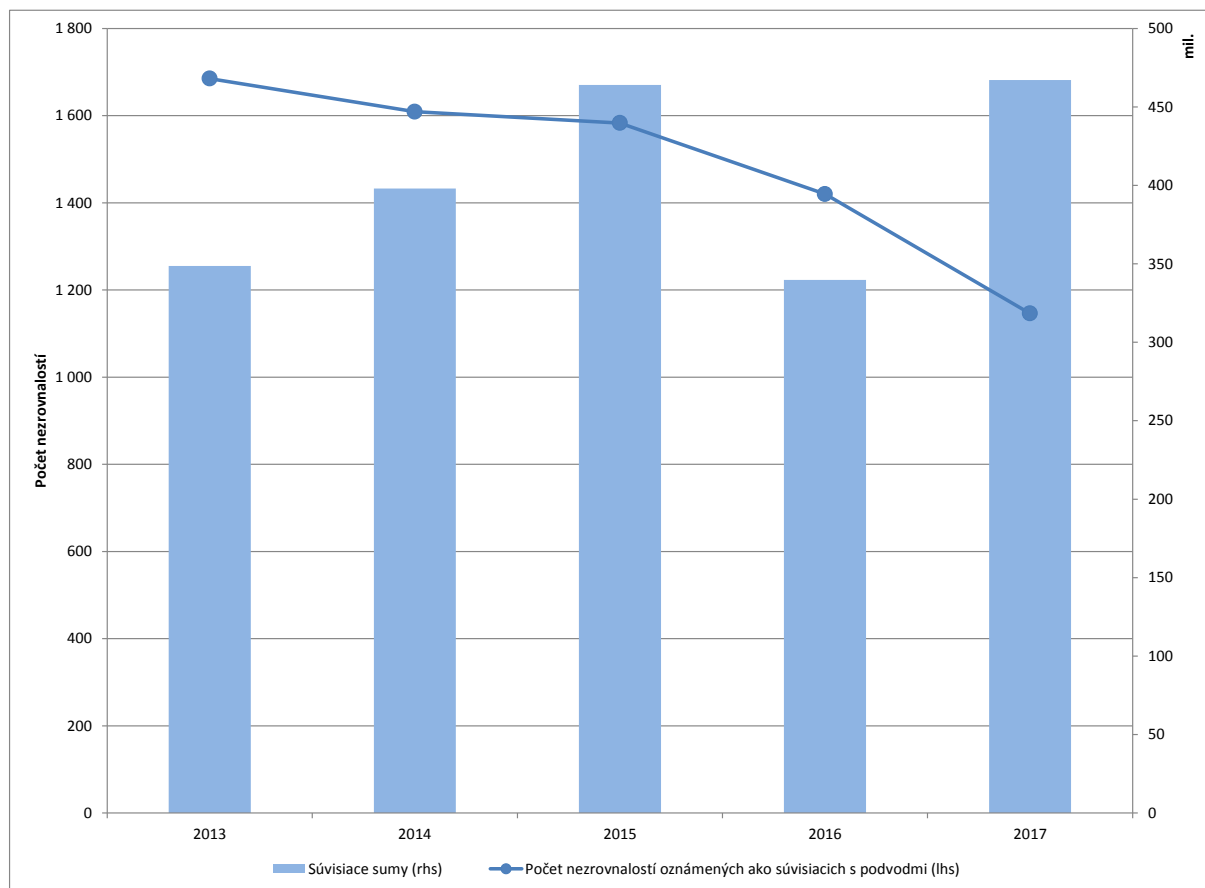
V roku 2017 bolo oznámených 1 146 nezrovnalostí ako súvisiacich s podvodmi (t. j. 7,5 % všetkých odhalených a oznámených nezrovnalostí), ³³ktoré sa týkali 467 miliónov EUR (nezrovnalosťami bolo teda poškodených 18,1 % celkových finančných prostriedkov)³⁴ v oblasti výdavkov aj príjmov, ako je to zobrazené na obr. 3.

Počet oznámených nezrovnalostí súvisiacich s podvodmi klesol v roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 o 19,3 % a ich finančná hodnota sa zvýšila o 37,5 %. Za päťročné obdobie (2013 – 2017) to bolo o 32 % menej než v roku 2013, čo je 23 % pod päťročným priemerom. Finančný vplyv však značne kolíše (pozri obr. 4), keďže môže byť ovplyvnený jednotlivými prípadmi týkajúcimi sa veľmi vysokých súm.

³³ Tento ukazovateľ označuje „úroveň frekvencie podvodov“. Pozri oddiel 2.3.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie *Metodika štatistického hodnotenia oznámených nezrovnalostí za rok 2015*, SWD(2016) 237 final.

³⁴ Tento ukazovateľ označuje „úroveň sumy podvodov“. Pozri oddiel 2.3.3 dokumentu uvedeného v poznámke pod čiarou č. 33.

Obr. 4: Nezrovnalosti oznámené ako súvisiace s podvodmi a súvisiace sumy, 2013 – 2017

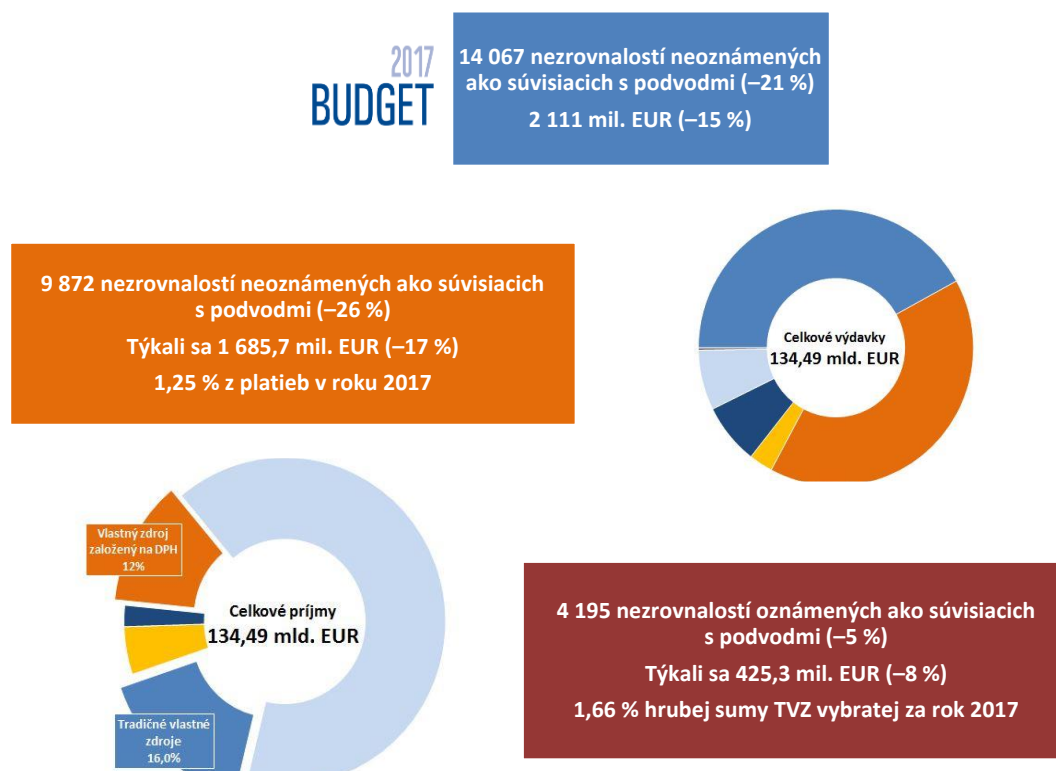

Rozdelenie všetkých nezrovnalostí súvisiacich s podvodmi oznámených v roku 2017 podľa členského štátu a oblasti rozpočtu je uvedené v prílohe 1.

2.5.2. Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi

V roku 2017 bolo Komisii oznámených 14 067 nezrovnalostí, ktoré neboli oznámené ako podvod (o 20,9 % menej než v roku 2016). Vo všetkých oblastiach okrem predvstupovej politiky sa číselné údaje znížili. Príslušná finančná hodnota klesla približne o 2,1 miliardy EUR, ako je to uvedené na obr. 5.

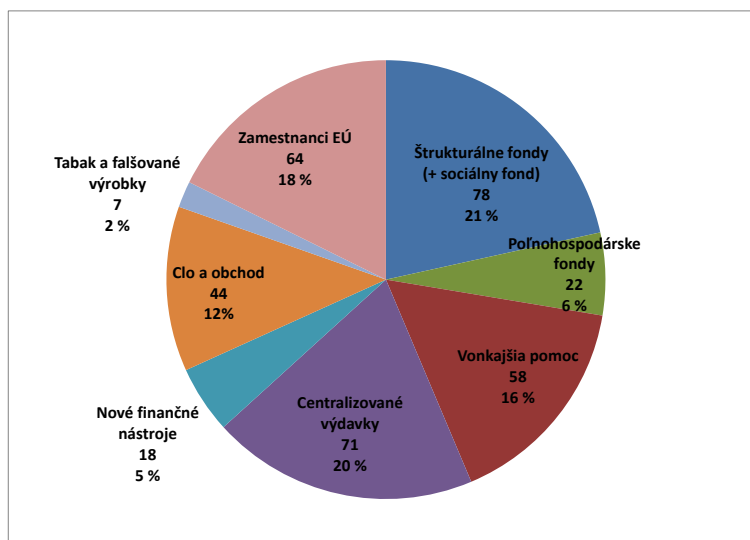
Obr. 5: Nezrovnalosti, ktoré neboli oznámené ako súvisiace s podvodmi v roku 2017

2.5.3. Vyšetřovania vedené úradom OLAF

V roku 2017 úrad OLAF začal 215 vyšetřovaní a uzavrel 197 vyšetřovaní a odporučil vymáhanie finančných prostriedkov vo výške 3,1 miliardy EUR, z ktorých sa 2,7 miliardy EUR týkalo príjmov. Toto mimoriadne vysoké číslo je spôsobené veľkými prípadmi podhodnotenia tovaru, ktoré úrad OLAF počas roka vyriešil. Na konci roka prebiehalo 362 vyšetřovaní.³⁵

Obr. 6: Prebiehajúce vyšetřovania na konci roka 2017, podľa sektorov³⁶

³⁵ https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/reports/olaf-report_en.

³⁶ V roku 2017, rovnako ako v predchádzajúcom roku, sa úrad OLAF naďalej zaoberal relatívne veľkým množstvom prípadov súvisiacich s Európskym parlamentom. Hoci množstvo vyšetřovaní stále prebieha, prípady z roku 2017 sa zvyčajne týkali zneužívania finančných prostriedkov Európskeho parlamentu na podporu činností vnútroštátnych strán. Tieto prípady sú zaznamenané v kategórii Zamestnanci EÚ. Pozri správu úradu OLAF z roku 2017 (poznámka pod čiarou č. 35, s. 23).

3. POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – PRÍJMY

3.1. Opatrenia inštitúcií EÚ na boj proti podvodom – príjmy

Keď ide o boj proti podvodom v oblasti príjmov, najdôležitejšia je rýchla, včasná a presná výmena informácií. Zabezpečuje sa ňou primeraná koordinácia na narušanie systémov podvodov, ktoré sú svojou podstatou nadnárodné. EÚ bojuje proti podvodom a nezrovnalostiam v týchto oblastiach posilňovaním právneho rámca

a dohodami o medzinárodnej spolupráci, zabezpečovaním operačnej koordinácie prostredníctvom spoločných colných operácií a uľahčovaním výmeny informácií v súvislosti s podvodmi v oblasti DPH.

Členské štáty prijali vnútroštátne opatrenia na:

- preskúmanie strategických plánov, posúdení a ukazovateľov rizík,
- reorganizáciu príslušných útvarov a
- posilnenie výmen informácií.

Obr. 7: Najvýznamnejšie politické úspechy v oblastiach príjmov

Koordinácia, spolupráca a výmena informácií	11 spoločných colných operácií koordinovaných úradom OLAF
	Návrh na zmenu nariadenia (EÚ) č. 904/2010 o podvodoch v oblasti DPH (v Rade prebiehajú diskusie)
	Dohody o vzájomnej pomoci s nečlenskými krajinami EÚ: Mercosurom a Azerbajdžanom
	Klauzula o boji proti podvodom v dohode o voľnom obchode s Japonskom

3.1.1. Vzájomná administratívna pomoc

3.1.1.1. Vykonávanie článku 43b nariadenia (ES) č. 515/97

Nariadením (EÚ) 2015/1525³⁷, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 515/97³⁸ o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach, sa zaviedol nový článok 43b, v ktorom sa vyžaduje, aby Komisia posúdila potrebu rozšíriť zoznam správ o stave kontajnerov (CSM) a zoznam dovozov, vývozov a tranzitov na údaje o vývoze, ktoré sa neobmedzujú na tovary podliehajúce spotrebnej dani. Komisia musí posúdiť aj uskutočniteľnosť rozšírenia zoznamu dopravy na údaje o dovoze, vývoze a tranzite tovarov pozemnou a leteckou dopravou.

Komisia svoje predbežné zistenia oznámila v správe o ochrane finančných záujmov za rok 2016³⁹. Medzitým ďalej vyvíjala úsilie a dokončila posúdenie⁴⁰.

3.1.1.2. Informačný systém pre boj proti podvodom (AFIS)

AFIS je zastrešujúci systém pre aplikácie na boj proti podvodom, ktorý prevádzkuje úrad OLAF v rámci spoločnej technickej infraštruktúry. Ide o dôležitý IT nástroj pre mnohé správne orgány a ďalších používateľov zapojených do ochrany finančných záujmov EÚ. Umožňuje aj rozsiahle úspory z rozsahu a synergie pri rozvoji, udržiavaní a prevádzke takého širokého a rozmanitého súboru IT služieb a nástrojov, pričom sa zameriava na:

- včasnú a bezpečnú výmenu informácií týkajúcich sa podvodov medzi príslušnými vnútroštátnymi správnymi orgánmi a správnymi orgánmi EÚ, a

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1525 z 9. septembra 2015, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 515/97 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach (Ú. v. EÚ L 243, 18.9.2015, s. 1).

³⁸ Ú. v. ES L 82, 22.3.1997, s. 1.

³⁹ Pozri COM(2017) 383 final, oddiel 3.1.1.2.

⁴⁰ Ďalšie podrobnosti sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode vi).

- uchovávanie a analýzu príslušných údajov.

AFIS sa týka dvoch hlavných oblastí:

- vzájomnej pomoci v colných záležitostiach, a
- riadenia nezrovnalostí.

Do konca roka 2017 mal AFIS 8 600 registrovaných koncových používateľov zastupujúcich viac ako 1 800 príslušných útvarov v členských štátoch, partnerských nečlenských krajinách EÚ, medzinárodných organizáciách, útvaroch Komisie a iných orgánoch EÚ. V roku 2017 bolo v databázach a moduloch vzájomnej pomoci systému AFIS zaregistrovaných spolu 16 324 prípadov.

Systém riadenia nezrovnalostí (IMS), ktorý využíva platformu AFIS, prijal 88 347 nových hlásení o nezrovnalostiach od členských štátov a kandidátskych krajín.

Dva nové informačné systémy stanovené v nariadení (ES) č. 515/97 (v znení zmien), a to zoznam CSM a zoznam IET, boli uvedené do prevádzky 1. septembra 2016.

V roku 2017 prijal AFIS 637 miliónov správ o stave kontajnerov (CSM). Zoznam IET obsahuje údaje vyhlásenia o dovoze a tranzite tovarov a o vývoze tovarov podliehajúcich

spotrebnej dani. Spracovalo sa približne 5,3 milióna vývozných vyhlásení a súvisiacich správ.

AFIS sa používal na zabezpečenie prístupu a výmenu informácií v 11 spoločných colných operáciách (pozri ďalší oddiel).

Tranzitný informačný systém na boj proti podvodom (ATIS) získal informácie o 22,5 milióna nových zásielok v tranzitnom režime. Sú dostupné aj v zozname IET.

3.1.1.3. Spoločné colné operácie

Spoločné colné operácie sú koordinované a cielené operatívne opatrenia vykonávané colnými orgánmi členských štátov a nečlenských krajín EÚ v určitom obmedzenom období v rámci boja proti nezákonnému cezhraničnému obchodovaniu s tovarom.

V roku 2017 úrad OLAF koordinoval a podporil 11 spoločných colných operácií v spolupráci s členskými štátmi a za príspevku spravodajskej, technickej, finančnej a logistickej podpory.

Spoločné colné operácie boli zamerané na rôzne hrozby vrátane pašovania cigariet, príjmových podvodov, falšovaných výrobkov, nezákonných pohybov hotovosti a drog. Na obr. 8 sa zobrazuje zhrnutie väčšiny operácií

Obr. 8: Spoločné colné operácie v roku 2017

Operácia	Účastnícke krajiny	Rozsah pôsobnosti	Výsledky
Spoločná colná operácia Renegade	Stretnutie Ázia – Európa: všetky členské štáty, Nórsko, 12 ázijských krajín, Interpol, Europol, regionálna spravodajská styčná kancelária (WTO)	Falšovaný tovar, najmä súčiastky do automobilov	70 000 súčiastok do automobilov; 400 000 kusov ďalšieho falšovaného tovaru; 56 miliónov cigariet (v hodnote 12 miliónov EUR na cle a daniach)
Spoločná colná operácia Cerberus	27 členských štátov, podpora Europolu	Nedeklarovanie hotovosti, pranie špinavých peňazí a zločinecké skupiny zapojené do teroristických činností	Zaistenie 6,4 milióna EUR
Spoločná colná operácia Magnum II	Koordinovaná estónskymi colnými orgánmi so zapojením 14 členských štátov, Europolu a Frontexu	Pašovanie tabakových výrobkov prepravovaných po ceste z nečlenských krajín EÚ (Bieloruska, Ukrajiny a Ruska)	Zaistenie približne 20 miliónov cigariet
Octopus II	Organizovaná francúzskymi colnými orgánmi	Príjmové podvody	Hodnotenie stále prebieha
Load, Lock Sea, Lucky a Pascal	Koordinovaná francúzskymi colnými orgánmi	Regionálne operácie námorného dozoru na odhaľovanie nezákonného obchodovania s citlivými tovarmi na mori, v oblasti Atlantiku a Stredozemia	Zaistených viac než 5 ton kanabisovej živice a zadržaných 10 osôb

Operácia	Účastnícke krajiny	Rozsah pôsobnosti	Výsledky
Spoločná colná operácia Postbox	Vedená belgickými, nemeckými a švédskymi colnými orgánmi v rámci opatrenia Colné orgány proti internetovej kriminalite	Podvody v oblasti spotrebnej dane a nezákonné obchodovanie s falšovanými tovarmi, drogami a zbraňami v zásielkach prepravovaných poštou a expresnými kuriérskymi službami	Viac ako 3 000 zaistení tisícok nezákonných výrobkov vrátane farmaceutických prípravkov, drog, cigariet, falšovaných tovarov, chránených druhov a zbraní
Spoločná colná operácia Darius	Organizovaná holandskými colnými orgánmi	Pašovanie špecifických nových psychoaktívnych látok a falšovaných a podhodnotených tovarov prepravovaných rýchlymi kuriérmi a poštovými službami	Viac ako 300 zaistení
Spoločná colná operácia Hansa	Riadená colnými orgánmi Spojeného kráľovstva v spolupráci s Europolom	Vnútrotný pohyb nezákonného tovaru podliehajúceho spotrebnej dani, najmä na cigarety	Zaistenie veľkého množstva cigariet a iných tabakových výrobkov

3.1.2. Ustanovenia týkajúce sa vzájomnej pomoci a boja proti podvodom v medzinárodných dohodách

V súvislosti s článkom 19 nariadenia (ES) č. 515/97 sa dokončili rokovania s Mercosurom (Argentína, Brazília, Paraguaj a Uruguaj) a Azerbajdžanom o ustanoveniach vzájomnej administratívnej pomoci tvoriacich právny základ na výmenu informácií o podvodoch a nezrovnalostiach. Pokrok sa dosiahol pri rokovaní s Tuniskom a Indonéziou.

EÚ pokročila aj v prebiehajúcich rokovaní o začlenení klauzuly o boji proti podvodom do dohôd o voľnom obchode s Mexikom, Mercosurom, Čile, Indonéziou a Tuniskom a uzavrela dohodu s Japonskom.

3.1.3. Boj proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami

Dňa 12. mája 2017 Komisia vydala správu o pokroku⁴¹ o predbežnom výsledku svojho oznámenia z roku 2013 s názvom *Posilnenie boja proti pašovaniu cigariet a iným formám nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami – Komplexná stratégia EÚ*⁴², ktoré obsahuje komplexný akčný plán.

Pri práci na novom akčnom pláne na boj proti nezákonnému obchodu s tabakom, ktorého prijatie sa predpokladá na konci leta 2018, pomáhajú Komisii závery Rady o posilnení boja proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami v EÚ (prijaté 7. decembra 2017)⁴³ a konferencia zainteresovaných strán Boj proti

nezákonnému obchodu s tabakom (spoluorganizovaná úradom OLAF a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom v marci 2018).

Okrem toho EÚ 24. júna 2016 ratifikovala protokol k Rámcovému dohovoru Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku. Protokol k Rámcovému dohovoru o kontrole tabaku nadobudol platnosť 25. septembra 2018. Komisia bude zastupovať EÚ na prvom zasadnutí zmluvných strán protokolu v októbri 2018 a naďalej bude zohrávať vedúcu úlohu pri povzbudzovaní členských štátov, susedných krajín, krajín hlavného zdroja a tranzitných krajín pri ratifikácii a vykonávaní protokolu.

3.1.4. Boj proti podvodom v oblasti DPH

Dňa 30. novembra 2017 prijala Komisia v nadväznosti na svoj akčný plán v oblasti DPH z apríla 2016⁴⁴ návrh na zmenu nariadenia (EÚ) č. 904/2010 o administratívnej spolupráci v oblasti DPH⁴⁵. V júni 2018 dosiahla Rada politickú dohodu o návrhu. Návrh je zameraný na zabezpečenie vyššej odolnosti systému DPH EÚ proti podvodom a riešenie jeho nedostatkov, ktoré môžu mať za následok rozsiahle podvody v oblasti DPH. Nové pravidlá sa zameriavajú na budovanie dôvery medzi členskými štátmi, aby si mohli vymieňať viac informácií, a zintenzívňovanie spolupráce medzi vnútroštátnymi daňovými orgánmi a orgánmi

⁴¹ COM(2017) 235 final.

⁴² COM(2013) 324 final.

⁴³ Dokument Rady 15638/17.

⁴⁴ Akčný plán v oblasti DPH: k jednotnému priestoru EÚ v oblasti DPH – čas rozhodnúť sa, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru [COM(2016) 148].

⁴⁵ Nariadenie Rady (EÚ) č. 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 268, 12.10.2010, s. 1).

presadzovania práva. Medzi kľúčové opatrenia patria:

- posilňovanie spolupráce medzi členskými štátmi [napr. nový informačný systém na spracovanie informácií a analýzy rizika v rámci siete Eurofisc (sieť odborníkov EÚ na boj proti podvodom), spoločné audity],
- posilňovanie komunikácie a výmeny údajov medzi vnútroštátnymi daňovými orgánmi v rámci siete Eurofisc a európskymi orgánmi presadzovania práva (OLAF, Europol a budúca Európska prokuratúra),
- zlepšovanie spolupráce medzi vnútroštátnymi daňovými a colnými orgánmi v prípade niektorých colných režimov dovozu z krajín mimo EÚ, ktoré sú v súčasnosti nechránené proti podvodom v oblasti DPH, a
- posilňovanie výmeny informácií na riešenie podvodov v oblasti DPH týkajúcich sa ojazdených automobilov.

3.2. Opatrenia členských štátov na boj proti podvodom – príjmy

Opatrenia na boj proti colným a daňovým podvodom oznámilo 12 členských štátov. Tieto opatrenia zahŕňali:

- zdokonalenie ukazovateľov rizika na riešenie podhodnotenia dovozných vyhlásení⁴⁶,
- preskúmanie vnútroštátneho posúdenia colných rizík a zvýšenie minimálnej pokuty za nedeklarovanie prepravovanej hotovosti⁴⁷,
- vypracovanie vnútorného colného plánu⁴⁸,
- stanovenie strategických a operačných priorít pre clá a spotrebnú daň⁴⁹, a
- vykonávanie novej metódy auditu po prepustení, ktorou sa inšpekcie rozširujú na všetky činnosti dotknutého hospodárskeho subjektu⁵⁰.

Tri krajiny zaviedli opatrenia na zabezpečenie správnosti platby vlastných zdrojov EÚ⁵¹ alebo

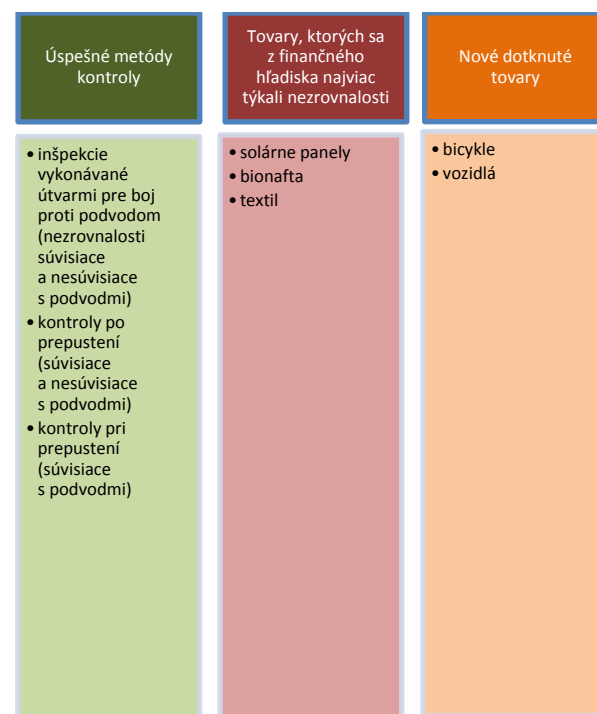
úspešnejšie vymáhanie⁵², alebo na boj proti daňovým podvodom a únikom⁵³.

Dve krajiny zaviedli alebo preskúmali organizáciu osobitných orgánov⁵⁴.

Jeden členský štát⁵⁵ riešil potrebu zlepšenia kvantity a kvality informácií vymieňaných prostredníctvom medzinárodných platforiem.

3.3. Štatistika odhalených nezrovnalostí a podvodov – príjmy

Obr. 9: Hlavné formy nezrovnalostí odhalených a oznámených v roku 2017

3.3.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi⁵⁶

V roku 2017 bolo oznámených celkovo 441 nezrovnalostí ako súvisiacich s podvodmi. Je to o 33 % menej, než je päťročný priemer (priemerne 658 nezrovnalostí za obdobie rokov 2013 – 2017). Odhadovaná a stanovená dotknutá suma TVZ (76 miliónov EUR) v roku 2017 bola o 28 % nižšia než päťročný priemer (106 miliónov EUR).

⁴⁶ Holandsko, najmä pokiaľ ide o textilné výrobky.

⁴⁷ Portugalsko.

⁴⁸ Fínsko.

⁴⁹ Belgicko.

⁵⁰ Taliansko.

⁵¹ Dánsko.

⁵² Španielsko.

⁵³ Slovinsko.

⁵⁴ Nemecko a Grécko.

⁵⁵ Francúzsko.

⁵⁶ Informácie o vymáhaní súm TVZ, ktorých sa týkali podvody a nezrovnalosti, sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

Pokiaľ ide o vyšetrovanie podvodu súvisiaceho s podhodnocovaním tovaru v Spojenom kráľovstve, v marci 2018 sa formálnou výzvou začal predbežný postup v prípade nesplnenia povinnosti. Postup sa začal v rekordnom čase vzhľadom na skutočnosť, že Spojené kráľovstvo niekoľko rokov neprijalo príslušné opatrenia na ochranu finančných záujmov EÚ a odmietalo sprístupniť do rozpočtu EÚ sumy zodpovedajúce stratám TVZ vyplývajúcim z jeho nečinnosti. Nesplnenie povinnosti sa týka obdobia od roku 2011. Ak orgány Spojeného kráľovstva nedokážu vymôcť splatné clo, budú finančne zodpovedné za všetky súvisiace TVZ nesprístupnené do rozpočtu EÚ.

Druhý rok začlenila Komisia do výročnej správy o činnosti za rok 2017 výhradu týkajúcu sa presnosti súm TVZ prenesených do rozpočtu EÚ Spojeným kráľovstvom.

3.3.2. Odhalené a nahlásené nezrovnalosti, ktoré nesúvisia s podvodmi

Počet nezrovnalostí oznámených ako nesúvisiacich s podvodmi v roku 2017 dosiahol 4 195, čo je o 8 % menej než päťročný priemer (4 564 v období rokov 2013 – 2017). Odhadovaná a stanovená celková dotknutá suma TVZ bola 425 miliónov EUR v roku 2017, čo je o 15 % viac než päťročný priemer 369 miliónov EUR.

4. SEKTOROVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – VÝDAVKY

4.1. Sektorové politiky a opatrenia členských štátov na boj proti podvodom a opatrenia týkajúce sa niekoľkých výdavkových sektorov

Členské štáty oznámili niekoľko opatrení, ktorými sa súčasne riešia rôzne fondy, najčastejšie európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)⁵⁷. Niektoré z opatrení sa rozširujú aj na iné fondy zdieľaného riadenia, ako sú Fond pre azyl a migráciu (AMIF), Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF). Opatrenia sa svojím charakterom a účelom do veľkej miery líšia a pohybujú sa od zjednodušenia postupov až po preskúmanie systému na finančné opravy; od posudzovania rizík až po kurzy odbornej prípravy v osobitných prierezových otázkach⁵⁸.

⁵⁷ EŠIF sa vo všeobecnosti týkajú poľnohospodárskej politiky, rybárskej politiky a politiky súdržnosti.

⁵⁸ Úplný prehľad sa nachádza v odseku 5.1 v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode i).

4.2. Poľnohospodárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.2.1. Poľnohospodárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom

Deväť členských štátov oznámilo opatrenia na boj proti podvodom týkajúce sa poľnohospodárstva. Tri krajiny sa zamerali na „umelé vytváranie kritérií oprávnenosti“⁵⁹. K ďalším opatreniam patria:

- povinné školenia v oblasti predchádzania podvodom a stratégii pre boj proti podvodom v oblasti rozvoja vidieka⁶⁰,
- predchádzanie nezrovnalostiam pri udeľovaní pomoci a subvencií⁶¹,
- kontroly na základe pravidiel verejného obstarávania a hodnotenie „primeranosti“ nákladov⁶²,
- zlepšenie včasnosti a kvality informácií oznámených prostredníctvom systému IMS⁶³,
- preskúmanie systémov vonkajšej a vnútornej kontroly po odhalení podvodu⁶⁴, a
- preskúmanie postupov v oblastiach, ako sú postupy označovania, využívanie ukazovateľov rizika a spolupráca s orgánmi presadzovania práva⁶⁵.

4.2.2. Poľnohospodárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) sa skladá z dvoch zložiek:

- priamej podpory prostredníctvom priamych platieb poľnohospodárom a opatrení na podporu trhu, ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF – približne 80 % rozpočtu na SPP), a
- rozvoja vidieka, ktorý je financovaný najmä z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV – zostávajúcich 20 % rozpočtu na SPP).

⁵⁹ Nemecko, Litva a Cyprus.

⁶⁰ Maďarsko.

⁶¹ Slovensko.

⁶² Holandsko.

⁶³ Rakúsko.

⁶⁴ Luxembursko.

⁶⁵ Poľsko.

EPZF sa implementuje na základe ročného cyklu, zatiaľ čo z EPFRV sa financujú viacročné programy.

Trend nezrovnalostí odhalených a oznámených členskými štátmi za posledných päť rokov ovplyvňujú tieto rozdiely: priama podpora vykazuje stabilný rovnomerný trend, zatiaľ čo rozvoj vidieka krivku s vrcholom v roku 2015. Analýza nezrovnalostí potvrdzuje vyššie riziko súvisiace s opatreniami na podporu trhu a investíciami do rozvoja vidieka⁶⁶.

4.2.2.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi

Za oznamované roky 2013 až 2017 je úroveň frekvencie podvodov 11 % a úroveň sumy podvodov 25 %. Oba ukazovatele, najmä však úroveň sumy podvodov, boli vyššie v prípade priamej podpory než v prípade rozvoja vidieka.

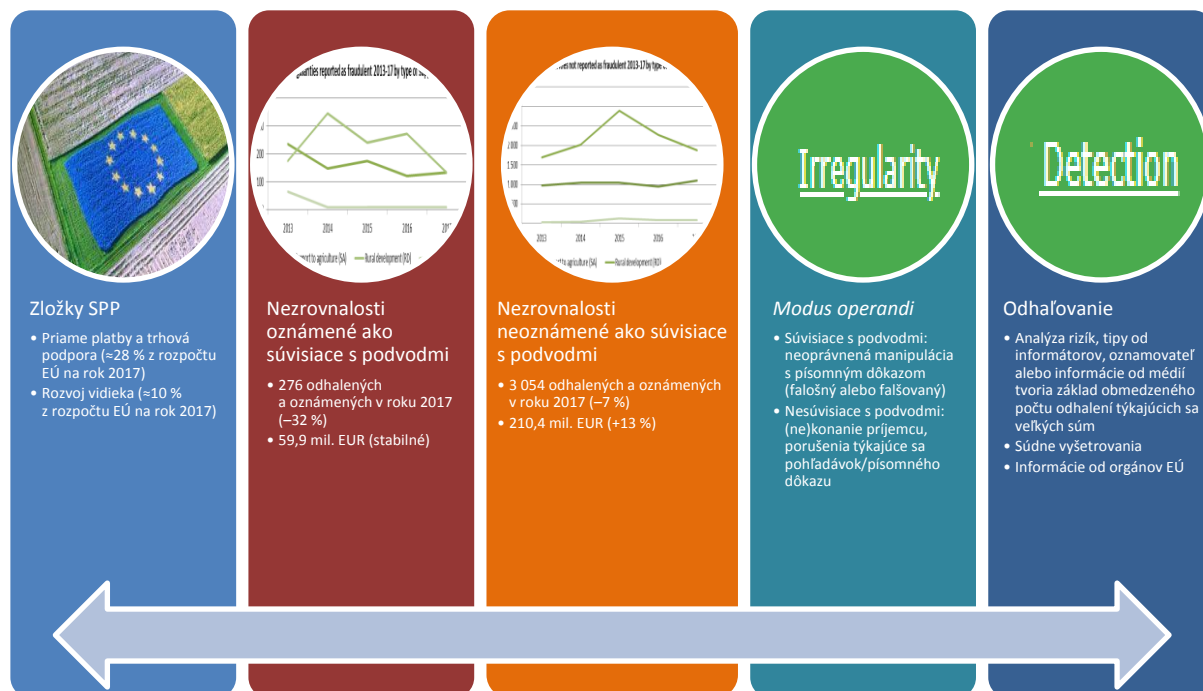
Z absolútneho hľadiska sa väčšina odhalených potenciálnych podvodov týkala rozvoja vidieka, celková finančná suma prípadov týkajúcich sa priamej podpory však bola vyššia a v roku 2017 sa výrazne zvýšila. Prevahu priamej podpory z finančného hľadiska možno pripísať niekoľkým prípadom týkajúcim sa trhových opatrení, ktoré zahŕňali veľmi vysoké sumy. Dokonca aj v čistom vyjadrení týchto výnimočných prípadov je však priemerná finančná suma potenciálnych podvodov v oblasti trhových opatrení vyššia než v prípadoch rozvoja vidieka. Priemerná finančná suma potenciálnych podvodov týkajúcich sa priamych platieb je nižšia než v prípadoch rozvoja vidieka a v roku 2017 sa znížila.

Miera odhalenia podvodu bola ako celok vyššia v prípade rozvoja vidieka než priamej podpory. Najviac však boli dotknuté trhové opatrenia, pričom miera odhalenia podvodu bola 1,17 %. Treba však pamätať na to, že tu má veľký vplyv niekoľko prípadov s výnimočne vysokými finančnými sumami. Z finančného hľadiska boli hlavne dotknuté trhové opatrenia týkajúce sa „ovocia a zeleniny“, „bravčového mäsa, vajec a hydiny, včelárstva a ostatných živočíšnych výrobkov“ a „výrobkov“ „vinohradnícko-vinárskeho odvetvia“.

Pomer zamietnutých vecí je vyšší v poľnohospodárstve než v oblasti politiky súdržnosti. Justičné orgány sú menej naklonené stíhaniu údajných trestných činov v tomto sektore.

⁶⁶ Všetky posúdenia predložené v tomto oddiele vychádzajú zo zistení, ktoré sú podrobne rozpísané v kapitole 3 pracovného dokumentu útvarov Komisie uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

Obr. 10: Poľnohospodárska politika – kľúčové fakty a údaje

4.2.2.2. Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi

Vo všeobecnosti sa tendencie opísané v oddiele 4.2.2 vzťahujú aj na nezrovnalosti neoznámené ako súvisiace s podvodmi. Nezrovnalosti súvisiace s rozvojom vidieka prevažujú z hľadiska počtu aj celkových finančných súm. Priemerné sumy v prípadoch priamej podpory sú však vyššie a v roku 2017 sa ešte zvýšili. Opäť platí, že k tomuto vyššiemu priemeru prispelo niekoľko prípadov týkajúcich sa trhových opatrení s vysokými dotknutými sumami. Dokonca aj v čistom vyjadrení týchto výnimočných prípadov je však priemerná finančná suma nezrovnalostí nesúvisiacich s podvodmi v oblasti trhových opatrení v období rokov 2013 – 2017 stále vyššia než v prípadoch rozvoja vidieka. Priemerná finančná suma nezrovnalostí nesúvisiacich s podvodmi týkajúcich sa priamych platieb je nižšia než v prípadoch rozvoja vidieka a znižuje sa.

Spomedzi najviac sa opakujúcich odhalených a oznámených nezrovnalostí nesúvisiacich s podvodmi prevažujú porušenia týkajúce sa žiadostí o platbu alebo písomného dôkazu a existuje množstvo správ o falšovaní. Tieto prípady však nie sú klasifikované ako súvisiace s podvodmi⁶⁷.

Miera odhaľovania nezrovnalostí bola ako celok vyššia v prípade rozvoja vidieka než priamej podpory. Miera odhaľovania nezrovnalostí v prípade trhových opatrení je 1,39 %, najvyššia z celej oblasti politiky. Opäť platí, že má na to vplyv niekoľko prípadov s vysokými finančnými sumami.

Obr. 11: Trhové opatrenia, ktorých sa najviac týkajú nezrovnalosti (súvisiace a nesúvisiace s podvodmi)

Dotknuté trhové opatrenia		
Výrobky vinohradnícko-vinárskeho odvetvia	Ovocie a zelenina	Bravčové mäso, vajcia a hydina, včelárstvo a ostatné živočíšne výrobky

⁶⁷ Táto situácia sa týka najmä Talianska. Tieto nezrovnalosti možno neskôr preklasifikovať a takýto prístup môže byť spojený s predbežnou fázou prebiehajúceho vyšetrovania.

4.3. Politika súdržnosti a rybárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.3.1. Politika súdržnosti a rybárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom

Oblasti politík, ktorých sa v roku 2017 najviac dotkli opatrenia členských štátov, sú politika súdržnosti a rybárstvo.

Osem krajín oznámilo, že zaviedlo do svojho systému riadenia nástroj ARACHNE⁶⁸, IT nástroje v oblasti verejného obstarávania⁶⁹, automatizovaný účtovný systém⁷⁰ alebo zlepšenia systému informácií o príjemcoch⁷¹. Štyri zaviedli nástroj posudzovania rizika podvodov⁷² alebo vypracovali osobitnú analýzu rizika v oblasti ekonomických trestných činov⁷³.

Štyri krajiny prijali opatrenia týkajúce sa riadenia alebo oznamovania nezrovnalostí⁷⁴. Tri prijali opatrenia týkajúce sa jedného konkrétneho fondu⁷⁵. Zostávajúce opatrenia sa týkali konfliktov záujmov⁷⁶, zavedenia postupu overovania⁷⁷ a školení v oblasti boja proti podvodom⁷⁸.

⁶⁸ Belgicko, Bulharsko, Holandsko, Luxembursko a Spojené kráľovstvo.

⁶⁹ Poľsko.

⁷⁰ Slovinsko.

⁷¹ Fínsko.

⁷² Nemecko, Cyprus a Luxembursko.

⁷³ Švédsko.

⁷⁴ Bulharsko, Dánsko, Chorvátsko a Malta.

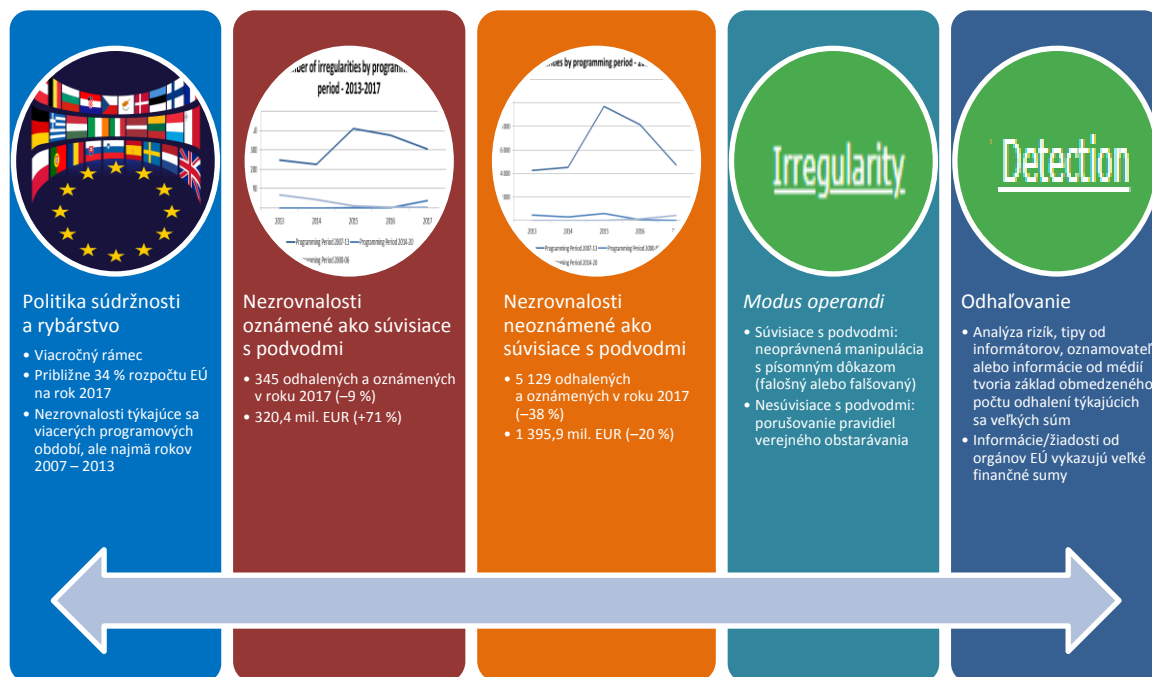
⁷⁵ Írsko (ESF), Nemecko (ESF) a Taliansko (ENRF).

⁷⁶ Belgicko.

⁷⁷ Rakúsko.

⁷⁸ Fínsko.

Obr. 12: Politika súdržnosti a rybárska politika – kľúčové fakty a údaje

4.3.2. Politika súdržnosti a rybárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Analýza politiky súdržnosti je zložitejšia než analýza ostatných oblastí rozpočtu, pretože prijaté informácie (oznámené nezrovnalosti) sa týkajú rôznych programových období upravovaných čiastočne sa líšiacimi súbormi pravidiel.

Aj skutočnosť, že programové obdobia sú viacročné, má významný vplyv na základné trendy. Vzhľadom na podobnosť riadenia finančných prostriedkov sa rybárska politika a politika súdržnosti analyzujú spolu.

Počet nezrovnalostí oznámených v súvislosti s politikou súdržnosti a rybárskou politikou dosiahol vrchol v roku 2015, čo je v súlade s programovým cyklom.

Nezrovnalosti oznámené v roku 2017 sa týkajú štyroch rôznych programových období, pričom najväčší podiel (94 %) súvisí s programovým obdobím 2007 – 2013 a iba 570 (necele 2 %) s programovým obdobím 2014 – 2020⁷⁹. V súlade s vykonávacím cyklom sa oznamovanie týkajúce sa programového obdobia 2014 – 2020 začalo v podstate v roku 2016 a v roku 2017 sa zintenzívnilo. Na vypracovanie zmysluplnej analýzy stále nie je k dispozícii dostatok údajov.

Keďže množstvo oznámených nezrovnalostí sa týka programového obdobia 2007 – 2013, analýza sa zameriava najmä na tento programový cyklus ako celok.

4.3.2.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi

Počet potenciálnych podvodov od dosiahnutia vrcholu v roku 2015 naďalej pomaly klesal, zatiaľ čo finančné sumy sa zvyšovali (najmä v dôsledku nezrovnalostí týkajúcich sa programového obdobia 2007 – 2013).

Medzi oblasti najviac dotknuté potenciálnymi podvodmi patrili „výskum a technologický vývoj“ a „doprava“. Pokiaľ ide o prvú z uvedených oblastí, najčastejšie oznamovanými porušeniami v prípade nezrovnalostí potenciálne súvisiacich s podvodmi a nesúvisiacich s podvodmi boli porušenia zmluvných ustanovení. Oznamovali sa aj porušenia pravidiel verejného obstarávania, veľmi málo z nich však ako súvisiacich s podvodmi. Oznámilo sa veľmi málo porušení etiky a integrity, väčšina z nich však bola klasifikovaná ako potenciálny podvod. Konkrétne väčšina z nich obsahovala konflikt záujmov alebo patrila do kategórie „iné“.

⁷⁹ Všetky posúdenia predložené v tomto oddiele vychádzajú zo zistení, ktoré sú podrobne rozpísané v kapitole 4 pracovného dokumentu útvarov Komisie uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

Obr. 13: Zameranie na programové obdobie rokov 2007 – 2013

Programové obdobie rokov 2007 – 2013	
Nezrovnalosti súvisiace s podvodmi • 1 934 – 1,46 mld. EUR • Miera odhalenia podvodu 0,44 % (najvyššia v prípade konvergenencie a rybárstva; najnižšia v prípade programov európskej územnej spolupráce) • najviac dotknuté priority: výskum a technologický vývoj, doprava, cestovný ruch	Nesúvisiace s podvodmi • 37 869 – 8,46 mld. EUR • Miera odhaľovania nezrovnalostí 2,53 % (najvyššia v prípade cieľa Konvergenencia a rybárstva; najnižšia v prípade európskej územnej spolupráce) • najviac dotknuté priority: výskum a technologický vývoj, doprava a cestovný ruch

Pokiaľ ide o prioritu „doprava“, najčastejšie oznamovanými porušeniami súvisiacimi s potenciálnym podvodom boli porušenia týkajúce sa sprievodných dokladov. Najčastejšie oznamovanými boli porušenia týkajúce sa pravidiel verejného obstarávania, zriedka sa však oznamovali ako potenciálny podvod. Opak bol pravdou v prípade porušení týkajúcich sa etiky a integrity: tieto porušenia boli zriedkavé, ale takmer všetky sa týkali potenciálneho podvodu. Išlo v nich o konflikty záujmov, korupciu alebo „iné“ porušenia.

V prípade opatrení politiky súdržnosti bol pomer preukázaných podvodov vyšší a zamietnutí nižší ako v prípade poľnohospodárstva.

4.3.2.2. Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi

Počet nezrovnalostí nesúvisiacich s podvodmi sleduje už uvedený hlavný trend. Finančné sumy dosiahli vrchol v roku 2016 a potom klesali pomalšie ako počty. Výsledné vyššie priemerné finančné sumy za programové obdobie rokov 2007 – 2013 môžu byť dôsledkom lepšieho zacielenia alebo jednoducho náhody.

4.4. Nepriame riadenie (predvstupová politika) – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.4.1. Nepriame riadenie (predvstupová politika) – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Analýza nezrovnalostí týkajúca sa nepriameho riadenia je zameraná na predvstupové nástroje.

Oznámené nezrovnalosti sa týkajú dvoch hlavných období, a to:

- 2000 – 2006 – programy predvstupovej pomoci na prípravu pristúpení v rokoch 2004 a 2007, ktoré sa už pomaly končia (v roku 2017 bolo v súvislosti s programami predvstupovej pomoci oznámených iba päť nezrovnalostí týkajúcich sa 0,1 milióna EUR), a
- 2007 – 2013 – nástroj predvstupovej pomoci, v prípade ktorého sa počet oznámených nezrovnalostí od roku 2016 v podstate nezmenil (114 týkajúcich sa 17,3 milióna EUR).

V prípade programov predvstupovej pomoci bola odhalená iba jedna nezrovnalosť, ktorá bola oznámená ako súvisiaca s podvodmi. V prípade nástroja predvstupovej pomoci klesol počet nezrovnalostí oznámených ako súvisiacich s podvodmi na 17 (z 22 v roku 2016), týkali sa však 3,1 milióna EUR (nárast z 0,7 milióna EUR). Hlavnou oblasťou, ktorej sa to týka, je stále podpora rozvoja vidieka.

4.5. Priame hospodárenie – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.5.1. Priame riadenie – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Štatistiky týkajúce sa priameho riadenia vychádzajú z príkazov na vymáhanie, ktoré vydali útvary Komisie a ktoré sú zaznamenané v podvojnóm účtovníctve Komisie.

4.5.1.1. Odhalené nezrovnalosti súvisiace s podvodmi

V roku 2017 bolo v podvojnóm účtovníctve zaznamenaných 65 položiek vymáhania ako súvisiacich s podvodmi⁸⁰, pričom ich celková výška dosahovala 7,33 milióna EUR. Ak to porovnáme s celkovými skutočne vynaloženými

⁸⁰ Uvedené v systéme ako prípady „oznámené úradom OLAF“.

prostriedkami, miera odhalenia podvodu je 0,03 %, t. j. približne stabilný päťročný priemer.

4.5.1.2. Odhalené a oznámené nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi

Pokiaľ ide o nezrovnalosti nesúvisiace s podvodmi, v roku 2017 bolo zaznamenaných 1 585 položiek vymáhania v celkovej výške 64,15 milióna EUR. Za päťročné obdobie bola miera odhaľovania nezrovnalostí stabilne na úrovni 0,5 %.

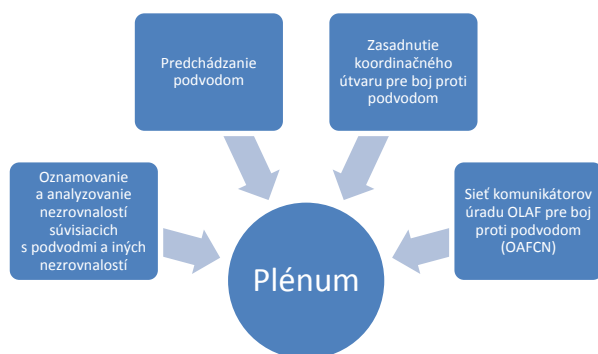
5. VYMÁHANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A INÉ PREVENTÍVNE A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

Podrobné informácie o vymáhaní, finančných opravách a ďalších preventívnych a nápravných opatreniach (prerušeniach a pozastaveniach platieb) sa uvádzajú vo *výročnej správe o hospodárení a výkonnosti*, ktorá od roku 2016 obsahuje bývalé výročné oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Dvoru audítorov o ochrane rozpočtu EÚ⁸¹.

6. SPOLUPRÁCA S ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

V Poradnom výbore na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF) zasadajú odborníci z Komisie (OLAF) a členských štátov. Poskytuje fórum na diskusiu o hlavných trendoch v boji proti podvodom a príprave tejto správy, ako sa to vyžaduje podľa článku 325 ods. 5 ZFEÚ. Jeho práca je štruktúrovaná do štyroch pracovných skupín a pléna (pozri obr. 14).

Obr. 14: Štruktúra a podskupiny výboru COCOLAF

⁸¹ Výročná správa o hospodárení a výkonnosti je súčasťou integrovaného balíka finančných správ o rozpočte EÚ [COM(2018) 457 final]. Informácie týkajúce sa vymáhania na strane príjmov sú uvedené aj v pracovnom dokumente útvarov Komisie Štatistické hodnotenie nezrovnalostí oznámených v roku 2017.

Dve podskupiny vypracovali v roku 2017 usmerňovacie dokumenty:

- podskupina pre oznamovanie a analýzu – *Príručka o požiadavke oznamovania nezrovnalostí*, v ktorej sa poskytuje usmernenie k spoločným aspektom oznamovania nezrovnalostí členskými štátmi na programové obdobie 2014 – 2020, a
- podskupina pre predchádzanie podvodom – *Podvody vo verejnom obstarávaní – súbor varovných signálov a najlepších postupov*, ktorý obsahuje množstvo príkladov, varovných signálov, riešení a najlepších postupov zoskupených tematicky podľa fáz postupu obstarávania.

Koordinačný útvar pre boj proti podvodom (AFCOS) sa stretáva raz ročne a predsedá mu úrad OLAF. V roku 2017 sa so zástupcami útvaru AFCOS na ročnom zasadnutí diskutovalo o spolupráci úradu OLAF pri vyšetrovaní, najmä počas kontrol na mieste a digitálnych forenzných operácií. Diskutovalo sa aj o týchto témach:

- úloha útvarov AFCOS,
- aktuálne trendy v oblasti politik a
- využívanie e-mailu v rámci systému AFIS na korešpondenciu medzi úradom OLAF a útvarmi AFCOS týkajúcu sa prípadov.

V sieti komunikátorov úradu OLAF pre boj proti podvodom (OAFCN) spolupracujú úradníci pre komunikáciu s hovorcami operačných partnerov úradu OLAF v členských štátoch. Sieť zohráva kľúčovú úlohu pri oznamovaní hrozieb podvodov verejnosti v celej EÚ a spoločnom úsilí vnútroštátnych orgánov a orgánov EÚ, ktoré proti nim bojujú.

V roku 2017 podpísal úrad OLAF dve dohody o administratívnej spolupráci na uľahčenie spolupráce pri vyšetrovaní s talianskymi zbormi *Carabinieri* a *Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo*.

Členské štáty a Komisia si vymieňali názory na záležitosti týkajúce sa boja proti podvodom na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady pre boj proti podvodom (GAF). V roku 2017 sa konali štyri zasadnutia skupiny GAF: dve počas maltského predsedníctva a dve počas estónskeho predsedníctva.

7. SYSTÉM VČASNÉHO ODHAĽOVANIA RIZIKA A VYLÚČENIA

Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) je zameraný na posilňovanie ochrany finančných záujmov EÚ zabezpečovaním:

- včasného odhaľovania hospodárskych subjektov, ktoré predstavujú riziká ohrozujúce finančné záujmy EÚ,
- vylúčenia nespoľahlivých hospodárskych subjektov zo získavania finančných prostriedkov EÚ a/alebo uloženia peňažnej sankcie, a
- v najzávažnejších prípadoch uverejnenia informácií o vylúčení a/alebo peňažnej sankcii na webovom sídle Komisie s cieľom posilniť odrádzajúci účinok.

Tento systém, ktorý bol zavedený v roku 2016, predstavuje významné zlepšenie uplatňovania pravidiel o správnych sankciách, pokiaľ ide o základné práva, nezávislosť a transparentnosť. Ak neexistuje vnútroštátny rozsudok, ktorým sa konanie o veci končí, alebo v uplatniteľnom prípade konečné správne rozhodnutie, inštitúcie, agentúry, úrady a orgány EÚ môžu rozhodnúť o uložení sankcií nespoľahlivým hospodárskym subjektom až po prijatí odporúčania⁸² centralizovaného medziinštitucionálneho výboru⁸³.

Výbor nemá vyšetrovacie právomoci. V zásade pri svojom posúdení vychádza zo skutočností a zistení z auditov alebo vyšetrovaní uskutočňovaných Európskym dvorom audítorov, úradom OLAF, z vnútorných auditov alebo z akýchkoľvek iných kontrol, auditov alebo kontrol vykonávaných príslušným povoluťujúcim úradníkom⁸⁴. Výbor sa skladá zo stáleho nezávislého predsedu na vysokej úrovni⁸⁵, dvoch stálych členov zastupujúcich Komisiu (ako vlastníka systému) a jedného člena *ad hoc* zastupujúceho povoluťujúceho úradníka útvaru žiadajúceho o odporúčanie. Výbor rešpektuje právo na obhajobu dotknutého hospodárskeho subjektu a uplatňuje zásadu proporcionality⁸⁶.

V roku 2017 oznámili rôzne povoluťujúce útvary výboru prostredníctvom jeho stáleho sekretariátu 11 prípadov týkajúcich sa 11 hospodárskych subjektov. Z nich bolo 10 z Komisie a jeden zo spoločného podniku realizujúceho verejno-súkromné partnerstvo EÚ. Táto správa sa týka aj ďalších štyroch prípadov oznámených stálemu sekretariátu v roku 2016,

v ktorých ide o štyri hospodárske subjekty, keďže tieto prípady boli predložené výboru v roku 2017⁸⁷.

Komisia musí podávať správy aj o rozhodnutiach prijímaných povoluťujúcimi úradníkmi, ktoré sa týkajú⁸⁸:

- nevylúčenia hospodárskych subjektov, aby sa zabezpečilo pokračovanie služby na obmedzené časové obdobie do prijatia nápravných opatrení dotknutými subjektmi, a
- neuverejnenia informácií o správnych sankciách na webovom sídle Komisie, a to buď z dôvodu zachovania dôvernosti vyšetrovania, alebo z dôvodu dodržania zásady proporcionality, ak ide o fyzickú osobu.

Povolujúci úradníci neprijali v roku 2017 žiadne také rozhodnutia.

8. ČINNOSTI V NADVÄZNOSTI NA UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU O VÝROČNEJ SPRÁVE ZA ROK 2016

Dňa 3. mája 2018 prijal Európsky parlament uznesenie o *výročnej správe Komisie za rok 2016 o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom*⁸⁹. Komisia víta uznesenie a konštatuje, že Parlament uznáva jej činnosť v oblasti boja proti podvodom. Bude môcť prijať opatrenia týkajúce sa množstva otázok, ktorými sa zaoberá uznesenie, najmä o úzkej spolupráci medzi úradom OLAF a Európskou prokuratúrou. Poskytne podrobné pripomienky k uzneseniu vo svojej formálnej odpovedi, ktorá bude doručená Parlamentu koncom tohto roka.

9. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Právne a administratívne opatrenia zamerané na podvody a nezrovnalosti, ako aj ochranu finančných záujmov EÚ, sa musia prijímať priebežne. V tomto zmysle bol rok 2017 prelomovým, keďže sa prijali legislatívne akty otvárajúce cestu ďalšej integrácii a konvergencii. Zostávajúce rozdiely vo vnútroštátnych právnych a administratívnych rámcoch sa riešia individualizovanými opatreniami, ako sú napríklad tie, ktoré sa prijímajú na vnútroštátnej

⁸² V situáciách uvedených v článku 106 ods. 1 písm. c) až f) nariadenia o rozpočtových pravidlách (t. j. závažné odborné pochybenie, podvod, závažné porušenia zmluvných povinností alebo nezrovnalosti).

⁸³ T. j. výbor uvedený v článku 108 ods. 5 až 10 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁸⁴ Povolujúci úradník môže byť úradník z inštitúcie, agentúry a úradu alebo z iného orgánu EÚ.

⁸⁵ Predseda má stáleho nezávislého zástupcu na vysokej úrovni.

⁸⁶ Ďalšie informácie o výbore sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

⁸⁷ K 30. júnu 2018 vydal výbor 31 odporúčaní. Ďalšie podrobnosti sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v) a jeho prílohách.

⁸⁸ Údaje poskytnuté v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

⁸⁹ 2017/2216(INI)
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0196&language=SK>.

úrovni a opisujú v tejto správe. Je však možné vypracovať určité spoločné závery a odporúčania upozorňujúce na prevažujúce hrozby a využívajúce najlepšie postupy, ktoré sa v konkrétnych krajinách alebo rozpočtových oblastiach ukázali ako efektívne.

9.1. Príjmy

Napriek všeobecnému poklesu v počte oznámených nezrovnalostí boli v roku 2016 tovarom z finančného hľadiska najviac dotknutým podvodmi a nezrovnalosťami dovážané solárne panely. Mnohé nezrovnalosti týkajúce sa solárnych panelov boli odhalené na základe oznámenia o vzájomnej pomoci vydaného úradom OLAF. To potvrdzuje význam vyšetrovaní úradu OLAF pri odhaľovaní nezrovnalostí v transakciách týkajúcich sa určitých druhov tovarov (napr. nesprávne kódy KN alebo vyhlásenia o pôvode, podvody s antidumpingovým clom, podhodnocovanie deklarovaného tovaru).

Krajinami pôvodu najviac dotknutými podvodmi a nezrovnalosťami boli Čína (z hľadiska počtu prípadov) a Spojené štáty (z finančného hľadiska).

Z vyšetrovaní úradu OLAF vyplynuli rozsiahle podvody v oblasti príjmov spočívajúce v podhodnotení tovarov dovážaných do EÚ. Takýto podvod má za následok obrovské straty, a to nielen na cle, ale aj na únikoch na DPH⁹⁰. Z vyšetrovaní úradu OLAF vyplynulo, že podvodníci budú využívať všetky nedostatky a že podvody na množstve sa môžu vyplácať.

Zo skúseností úradu OLAF vyplýva, že podhodnocovanie bude naďalej predstavovať hrozbu, ktorú bude potrebné v nadchádzajúcich rokoch riešiť.

Na odstránenie týchto nedostatkov sú kľúčové stratégie colnej kontroly zahŕňajúce kombináciu rôznych kontrol. Stratégia colnej kontroly by mala nastoliť správnu rovnováhu medzi uľahčením/zjednodušením obchodu a ochranou finančných záujmov EÚ.

Odporúčanie 1

Členské štáty sa vyzývajú, aby naďalej pozorne sledovali riziko podhodnocovania tovarov, a to najmä lacných výrobkov dovážaných v mimoriadne veľkých množstvách, ako je textil a obuv.

S cieľom posilniť colné kontroly sa členské štáty žiadajú, aby zabezpečili:

- zavedenie stratégií a zacielenie na všetky druhy colných režimov a všetky subjekty,
- primeranú koordináciu všetkých colných správ zaoberajúcich sa analýzou a kontrolou rizika; rizikové profily obsahujúce jednoznačné pokyny a výmenu informácií o riziku s ostatnými členskými štátmi,
- podrobné monitorovanie výsledkov kontrol (spätnú väzbu) a prísne plnenie pokynov týkajúcich sa vzájomnej pomoci.

Požaduje sa od nich aj:

- systematické začleňovanie automatizovaného prvku náhodnosti a zváženie trojročnej premlčacej lehoty na oznámenie colného dlhu ako ukazovateľa rizika pri analýze rizika po prepustení,
- zameranie auditov po prepustení na riziko a prísne monitorovanie ich výsledkov, a
- uskutočňovanie colných kontrol operácií realizovaných schválenými hospodárskymi subjektmi pri zohľadnení riadenia rizík vykonávaného vzhľadom na rôzne prvky týchto operácií.

Komisia taktiež vyzýva príslušné vnútroštátne orgány, aby plne využívali príručku operačných colných kontrol vychádzajúcu z najlepších postupov členských štátov a Príručku pre colnú kontrolu.

9.2. Výdavky

V analýze z tejto správy sa potvrdzujú hlavné trendy a formy, na ktoré sa poukázalo v predchádzajúcich rokoch.

Miery odhaľovania sú naďalej vysoké v prípade programov v najmenej rozvinutých regiónoch Európy a v sektore rybárstva a nízke v súvislosti s cezhraničnými programami.

V poľnohospodárstve sú opatrenia na podporu trhu dotknuté obmedzeným počtom nákladných nezrovnalostí, ktoré stále vyžadujú príslušnú úroveň pozornosti.

Stred záujmu sa presúva smerom k podvodom zameraným na umelé vytváranie podmienok na získanie prístupu k finančným prostriedkom. Niekoľko členských štátov oznámilo osobitné opatrenia v tomto smere.

Hoci bolo v roku 2017 oznámených menej nezrovnalostí a podvodov, priemerné finančné sumy sa zvýšili, z čoho vyplýva, že kontroly sú lepšie zacielené.

Svoju úlohu pri zlepšovaní zacielenia môžu zohrávať analýza rizík, tipy od informátorov alebo oznamovateľov alebo informácie od médií, najmä ak sa zdá, že ich využívanie ešte nie je

⁹⁰ Pozri oddiel 2.5.3 a správu úradu OLAF za rok 2017, s. 26 – 27.

rozšírené. Informácie zo súdnych vyšetrovaní viedli k odhaleniu niektorých nezrovnalostí s vysokými priemernými finančnými sumami nesúvisiacich s podvodmi. To isté platilo pre kontroly, ktoré sa začali na základe informácií/žiadostí od orgánu EÚ alebo nezrovnalostí identifikovaných orgánom EÚ.

Odporúčanie 2

Členské štáty sa vyzývajú, aby:

- naďalej využívali potenciál analýzy rizika prispôbením prístupu k rôznym druhom výdavkov a využívaním najlepších postupov a rizikových prvkov uvedených v tejto správe,
- uľahčovali a posudzovali spontánne oznamovanie potenciálnych nezrovnalostí a posilňovali ochranu oznamovateľov, ktorí sú taktiež významným zdrojom pre investigatívnu žurnalistiku⁹¹, a
- podporovali systematickú a včasnú spoluprácu medzi súdnymi a administratívnymi orgánmi.

V prípade začlenenia do národnej stratégie pre boj proti podvodom by všetky tieto opatrenia mali väčší vplyv.

Na úrovni inštitúcií EÚ bude Komisia zabezpečovať, aby silný a plne funkčný úrad OLAF dopĺňal prístup Európskej prokuratúry k trestnému právu administratívnym vyšetrovaním.

9.3. Spolupráca na všetkých úrovniach

Uvedené odporúčania sú zamerané na posilnenie trendu v zmysle politických a legislatívnych iniciatív, čo sa už prejavuje v niekoľkých členských štátoch a vyplýva z analýzy uvedenej v tejto správe.

Správne a zacielené využívanie údajov a informácií je účinným prostriedkom posilnenia boja proti podvodom a plnenia očakávaní občianskej spoločnosti. Európski občania nehodnotia len vlastnú krajinu, ale podľa toho, čo sa deje v iných členských štátoch, čoraz častejšie aj úspech európskeho projektu.

Potrebné údaje a informácie sa však často šíria v niekoľkých orgánoch. Najdôležitejšou bude spolupráca na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Spolupráca medzi súdnymi a administratívnymi vyšetrovaniami sa už ukázala ako veľmi kľúčová v oblasti efektívneho a účinného boja proti podvodom.

⁹¹ Pozri oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru *Lepšia ochrana oznamovateľov na úrovni EÚ* [COM(2018) 214 final] a návrh smernice o ochrane osôb nahlásujúcich porušenia práva Únie [COM(2018) 218 final].

PRÍLOHA 1 – NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU
2017

Počet nezrovnalostí oznámených ako súvisiacich s podvodmi je ukazovateľom výsledkov úsilia členských štátov v boji proti podvodom a iným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. Tento údaj by sa nemal interpretovať ako úroveň podvodov na území členských štátov. Táto príloha sa netýka nečlenských (predvstupových) krajín EÚ ani priamych výdavkov.

ČLENSKÉ ŠTÁTY	Poľnohospodárstvo		Vnútorne politiky		Politika súdržnosti a rybárstvo		Predvstupová politika		CELKOVÉ VÝDAVKY		PRÍJMY	
	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR
Belgique/België											26	15 502 626
Bulgaria	16	3 852 238			1	64 425			17	3 916 663	19	1 192 724
Ceská republika	8	494 087			33	6 609 802			41	7 103 889		
Danmark	3	8 119			1	32 352			4	40 471	1	87 967
Deutschland	6	981 201			18	1 657 451			24	2 638 652	46	6 586 501
Eesti	8	2 199 728			5	5 325 933			13	7 525 661	4	310 930
Éire/Ireland	2	15 242							2	15 242	1	33 992
Ellada	2	26 628			10	1 343 670			12	1 370 298	31	14 131 439
España	5	298 302			20	410 096			25	708 398	34	3 911 652
France	9	1 326 255							9	1 326 255	98	13 221 533
Hrvatska	2	358 047			1	1 052 812			3	1 410 859	8	852 915
Italia	36	1 370 571			3	703 086			39	2 073 657	20	1 036 186
Kypros					3	520 212			3	520 212	4	118 402
Latvija	1	4 353			6	7 506 305			7	7 510 658	6	257 710
Lietuva	6	1 246 395			1	41 360			7	1 287 755	38	1 538 484
Luxembourg	1	15 857							1	15 857		
Magyarország	14	1 075 823			6	1 479 560			20	2 555 383	4	335 228
Malta					1	38 685			1	38 685	2	366 319
Nederland	6	183 866			3	421 614			9	605 480	8	2 800 617
Österreich	1	122 538							1	122 538	7	5 654 247
Polska	79	37 954 297			64	19 612 173			143	57 566 470	52	2 526 634
Portugal	4	176 918			12	31 604 726			16	31 781 644	2	269 552
Romania	64	7 973 885			75	67 164 713	2	649 636	141	75 788 234	9	413 780
Slovenija	1	46 897			2	2 553 647			3	2 600 544	4	159 180
Slovensko	2	149 444			77	172 181 299			79	172 330 743		
Suomi/Finland					1	26 786			1	26 786	4	83 383
Sverige											4	4 527 821
United Kingdom					2	40 118			2	40 118	9	466 886
SPOLU	276	59 880 690			345	320 390 825			623	380 921 151	441	76 386 708

PRÍLOHA 2 – NEZROVNALOSTI NEOZNÁMENÉ AKO SÚVISIACE S PODVODMI V ROKU
2017

Táto príloha sa netýka nečlenských (predvstupových) krajín EÚ ani priamych výdavkov.

ČLENSKÉ ŠTÁTY	Poľnohospodárstvo		Vnútrotné politiky		Politika súdržnosti a rybárstvo		Predvstupová politika		CELKOVÉ VÝDAVKY		PRÍJMY	
	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR	POČET	EUR
Belgique/België	17	312 940	2	978 381	51	6 092 879			70	7 384 200	189	14 579 103
Bulgaria	124	11 211 037			77	29 676 418	15	20 932	216	40 908 388	1	253 408
Ceská republika	25	1 083 012			282	60 949 351			307	62 032 363	89	8 608 026
Danmark	9	305 497			3	694 020			12	999 517	55	2 038 865
Deutschland	61	2 437 925			83	10 519 246			144	12 957 171	1 617	85 727 353
Eesti	37	1 812 973			24	2 821 971			61	4 634 944	1	11 149
Éire/Ireland	18	802 856			44	3 299 833			62	4 102 689	31	2 947 035
Ellada	118	2 537 342			504	272 493 429			622	275 030 771	10	274 902
España	335	17 433 317			1 115	366 925 909			1 450	384 359 226	230	78 825 931
France	162	5 021 836			26	4 008 636			188	9 030 472	200	16 578 121
Hrvatska	28	511 700			10	586 362	10	1 368 047	48	2 466 109	7	262 098
Italia	575	44 759 711			555	86 114 764			1 130	130 874 475	119	12 024 057
Kypros					30	3 214 441			30	3 214 441	1	10 564
Latvija	18	779 102			31	3 719 969			49	4 499 071	4	196 843
Lietuva	137	5 385 775			72	23 629 198			209	29 014 973	19	1 026 160
Luxembourg												
Magyarország	202	11 115 144			149	27 217 704			351	38 332 848	20	5 909 986
Malta	13	932 900			23	2 317 833			36	3 250 733		
Nederland	45	1 481 953			63	4 809 513			108	6 291 466	442	78 000 552
Österreich	22	489 080			8	2 418 922			30	2 908 002	49	1 739 162
Polska	133	6 553 892			499	195 767 291			632	202 321 183	46	1 453 150
Portugal	401	26 556 512			392	63 808 455			793	90 364 967	32	4 907 356
Romania	445	60 524 561	1	11 951	368	102 999 634			814	163 536 146	23	2 778 540
Slovenija	14	314 974			41	1 438 319			55	1 753 293	8	320 139
Slovensko	48	4 193 841			248	108 249 854			296	112 443 695	11	756 807
Suomi/Finland	7	137 810			7	621 523			14	759 333	27	1 947 211
Sverige	6	2 127 418			11	869 607			17	2 997 025	165	6 704 023
United Kingdom	54	1 578 873			413	10 595 510			467	12 174 383	799	97 376 431
SPOLU	3 054	210 401 981	3	990 332	5 129	1 395 860 591	25	1 388 979	8 211	1 608 641 882	4 195	425 256 972

PRÍLOHA 3 – ZOZNAM SPRIEVODNÝCH PRACOVNÝCH DOKUMENTOV ÚTVAROV KOMISIE

1. Vykonávanie článku 325 členskými štátmi v roku 2017 [SWD(2018) 384]
2. Štatistické hodnotenie nezrovnalostí oznámených v oblasti vlastných zdrojov, prírodných zdrojov, politiky súdržnosti a predvstupovej pomoci, ako aj priamych výdavkov [SWD(2018) 386 – časť 1 a 2]
3. Prijatie opatrení v nadväznosti na odporúčania zo správy Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom, 2016 [SWD(2018) 383]
4. Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) – výbor uvedený v článku 108 nariadenia o rozpočtových pravidlách [SWD(2018) 382]
5. Ročný prehľad s informáciami o výsledkoch programu Hercule III v roku 2017 [SWD(2018) 381]
6. Posúdenie vykonávania článku 43b nariadenia (ES) č. 515/97 [SWD(2018) 385]